50 години постоење
(1965-2015)

50 vjetorit të egzistencës
(1965-2015)

50

Средното економско и правно училиште на Град Скопје

„Арсени Јовков“

50 години постоење
(1965-2015)

50

Shkolla e mesme ekonomike dhe juridike e qytetit te Shkupit

“Arseni Jovkov”

50 vjetorit të egzistencës
(1965-2015)

Издавач - СЕПУГС „Арсени Јовков“ - Директор Јованка Аспровска

Главен и одговорен уредник – Розита Закева

Лектура – Розита Закева

Превод на албански јазик – Бехар Далипи

Дизајн и компјутерска подготовка - Енис Карахасан-Бошковски

Соработници
Сузана Богдановска
Арбен Кривењева
Весна Стефковска
Шенаси Точи
Шкодран Ебиби

Печати – Дата Понс

Издадено, март 2015, Скопје, Република Македонија

Botues - SMEJQSH „Arseni Jovkov” – Drejtor Jovanka Asprovska

Redaktor kryesor dhe përgjegjës – Rozita Zakeva

Lektura – Rozita Zakeva

Përkthimi në gjuhën shqipe – Behar Dalipi

Dizajni dhe përgatitja kompjuterike - Enis Karahasan-Boshkovski

Bashkëpunëtorët
Suzana Bogdanovska
Arben Krivenjeva
Vesna Stefkovska
Shenasi Toçi
Shkodran Ebibi

Shtypshkronja – Data Pons

Botuar në muajin mars të vitit 2015, Shkup, Republika e Maqedonisë

СРЕДНО ЕКОНОМСКО И ПРАВНО УЧИЛИШТЕ НА ГРАД СКОПЈЕ
"АРСЕНИ ЈОВКОВ"
SHKOLLA E MESME EKONOMIKE DHE JURIDIKE E QYTETIT TE SHKUPIT
"ARSENI JOVKOV"

Почитувани,

Пред Вас е издание кое го одбележува 50-годишното постоење на Средното економско и правно училиште на Град Скопје „Арсени Јовков". Создавањето, растот и развојот на нашето училиште низ годините само ја потврдува потребата и оправданоста за негово опстојување во воспитно- образовниот процес.

Нашето училиште ги следи сите модерни текови за современа настава преку разни обуки на наставниот кадар, и секако негувајќи го односот помеѓу ученик и професор, а во корелација со родителот, локалната заедница и сите други субјекти кои може да дадат свој придонес во воспитнообразовниот процес. Мора да напоменеме дека учениците во средното стручно училиште доаѓаат како млади личности без доволно искуство и со општо знаење, а овде добиваат стручно оспособување и како зрели личности ги напуштаат училишните клупи и се вклучуваат во светот на возрасните. Од своето формирање во 1965 година, па до денес 2015 година, училиштето образуваше над 75.000 економски техничари, биротехничари, дактилографи и деловни секретари кои успешно се вклучени во општествените текови на државата. Својата основна воспитно-образовна дејност, училиштето ја изведува со над 165 вработени од кои 136 се вклучени во наставата.

Наставниот кадар е одговорен за образување и воспитување на учениците и создавање на што посоодветни услови за беспрекорно одвивање на наставата.

Секоја учебна година ја започнуваме со нови предизвици и планови, пред нас се отворени вратите да создаваме нови дела, да ги реализираме зацртаните програми и секако да бидеме поуспешни од претходната учебна година.

Образованието е најдобрата инвестиција во која човекот неминовно мора да се вложи. Напредокот на светот го генерираат образовани и правилно едуцирани луѓе.

На македонското општество му се потребни индивидуи кои ќе знаат да се носат со преманентниот развој на светот, ќе можат да комуницираат и соработуваат со него, а ќе бидат оспособени за пазарот на трудот, но и за понатамошно високообразовно усовршување. Ние сме мала земја и доколку сакаме напредок мораме да соработуваме со светот. Тоа подразбира создавање на индивидуи кои оспособени лесно ќе можат да го освојуваат бизнис пазарот во светските економии, да се вклучат во сите процеси и потреби кои државата ги побарува, а со тоа да го дадат својот максимум. Само со едуцирани кадри може да размислуваме за силна економија и висок општествен развој на Република Македонија.

Директор
Јованка Аспровска

СУГС„АРСЕНИ ЈОВКОВ"

Të nderuar,

Para Jush keni edicionin me të cilin po shënojmë 50 – vjetorin e ekzistimit të Shkollës së mesme ekonomike dhe juridike të Qytetit të Shkupit "Arseni Jovkov". Themelimi, rritja dhe zhvillimi i shkollës sonë, gjatë viteve vetëm dëshmon për nevojën dhe arsyeshmërinë e funksionimit të saj në suaza të procesit edukativo – arsimorë.

Shkolla jonë i përcjell të gjitha rrjedhat bashkëkohore të procesit mësimorë, përmes trajnimeve të ndryshme të kuadrit mësimdhënës, dhe gjithsesi duke kultivuar raportin fisnik në mes nxënësit dhe profesorit, dhe në korrelacione të bashkëpunimit të vazhdueshëm me prindërit, bashkësinë vendore dhe të gjitha subjekteve tjera që mund të japin kontributin e tyre në procesin edukativo – arsimorë. Duhet të theksohet fakti se nxënësit në shkollën e mesme profesionale, vijnë si personalitete të reja, pa përvojë të mjaftueshme dhe me njohuri të përgjithësuara, kurse në shkollën tonë ata aftësohen profesionalisht dhe prej bankave shkollore largohen si personalitete me pjekuri, të aftësuar për kyçjen e suksesshme në botën e të rriturve. Prej formimit të saj në vitin 1965, e deri më sot, shkolla me sukses realizoi arsimimin e më shumë se 75.000 teknikëve të ekonomisë, biroteknikëve, daktilografëve dhe sekretarëve afarist, të cilët me sukses u kyçën në rrjedhat ekonomike të shtetit. Veprimtarinë e saj themelore edukative – arsimore, shkolla e realizon me më shumë se 165 të punësuar, prej të cilëve 136 janë të përfshirë në procesin mësimorë.

Kuadri mësimorë, është përgjegjës për arsimimin dhe edukimin e nxënësve dhe për krijimin e kushteve më përkatëse për zhvillim të papenguar të procesit mësimorë.

Çdo vit shkollorë fillohet me sfida dhe plane të reja, para nesh janë të hapura dyert që të krijojmë vepra të reja, ti realizojmë programet e përcaktuara, dhe gjithsesi të jemi më të suksesshëm se vitin e kaluar shkollorë.

Arsimi është investimi më i mirë, në të cilën njeriu me domosdoshmëri duhet të investoj.

Përparimin botërorë e gjenerojnë njerëzit e arsimuar dhe të edukuar në mënyrë të drejtë.

Shoqërisë maqedonase i nevojiten individë të cilët do të dinë të ballafaqohen me zhvillimet e vazhdueshme në suaza botërore, do të mund të komunikojnë dhe bashkëpunojnë me të njëjtit dhe do të jenë të aftësuar për kyçje në tregun e punës, por njëkohësisht do të jenë të aftësuar për përsosje të mëtutjeshme në suaza të arsimit sipërorë. Ne jemi një shtet i vogël dhe nëse synojmë përparimin, duhet të bashkëpunojmë me botën. Kjo nënkupton krijimin e individëve të cilët do të jenë të aftësuar që me lehtësi të pushtojnë tregun afarist në ekonomitë botërore, që do të jenë të aftë për kyçje në të gjitha proceset dhe nevojat që kërkohen nga shteti, dhe në këtë drejtim të japin maksimumin e tyre. Vetëm me kuadro të arsimuara, mund të mendojmë për krijimin e një ekonomike të fuqishme dhe për arritjen e zhvillimit të lartë shoqërorë të Republikës së Maqedonisë.

Drejtori
Jovanka Asprovska

СУГС„АРСЕН

НИ ЈОВКОВ"

Јованка Аспровска - директор

Административен кадар

Адела Малиминова - секретар
Билјана Балчева - благајник
Весна Христовска - сметководител

Помошници-директори за настава на албански јазик

Назми Рамани
Милаим Ракипи

Помошници-директори за настава на македонски јазик

Зоран Златковски
Сузана Богдановска

Педагошко-психолошка служба

Евгенија Георгиевска - психолог
Анумша Мифтари - педагог
Ангел Гиевски - педагог
Анита Армаганијан-Тасева - педагог

Наставници по економски предмети

Маријана Чуповска
Назим Чалаки
Весна Новачка
Енвер Ајдини
Весна Ристеска
Катерина Николовска
Едита Кадриу-Кривењева
Весна Гудеска
Сузана Станковска
Фатљуме Кастрати
Јелена Бранова
Алма Точи
Мирјана Стојчевска
Шенаси Точи
Јагнија Ангеловска
Хулија Кадриу
Јасмина Јаневска
Флорие Мехмети
Емануела Есмерова
Дејан Трајаноски
Рецеп Ибраими
Јасмина Ѓурчиновска
Виолца Аземи
Соња Илиева
Фадил Бајрами
Виолета Спасеска-Китановиќ
Арбен Кривењева
Весна Трајкова-Гиковска
Ирена Петровска
Нецдете Алит
Душица Кранго-Марковска
Маја Акимовска-Петровска
Бехаре Рамадани
Богдан Богдановски
Марија Дренковска
Весна Раневска-Куковска
Дијана Јеринчева
Маја Колекеска
Филип Матевски
Гордана Латинска
Ирена Трпинова
Ева Гаврил
Бујар Етеми
Христина Спасеска
Агрон Мехмети
Еркан Саит
Ајла Буши

Наставници по правни предмети

Бранка Јорданоска
Нада Тодорова
Клара Павловска
Снежана Јакимовска
Наташа Андонова
Билјана Алексовска-Томановиќ
Сузана Андреска
Елисавета Велеска
Фросина Тапчановска
Марија Јанкова
Соња Миновска
Флорим Чилафи
Мухамед Красниќи
Валдета Азири
Арбенита Аме
Фарук Абди
Зилфије Пурелку-Аети
Ганимете Речи-Бислими
Бесире Мјаки
Беџет Муаремовски

Наставници по математика

Петре Стојоски
Вјолца Мустафа
Марија Стојановска
Кристина Гелмановска
Теута Зенку
Саше Лозанов
Лилјана Соломановска

Наставници по македонски јазик и литература

Весна Стефковска
Коце Тапшановски
Оливера Андова-Панова
Ратка Милеска
Розита Закева
Маја Митевска
Тина Ѓошева
Марина Цветаноска
Даниела Николовска
Билјана Дракул - Илијевска

Наставници по албански јазик и литература

Самије Исмани
Вјолца Идризи
Кадрие Дарлишта-Чајани
Реџепи Мелехате
Теута Хисени

Наставници по англиски јазик

Халит Лита
Маја Златанова
Ирфан Зубери
Александра Лулевска
Беса Кадриу
Убавка Исијановска
Аида Дурак
Татјана Срцева-Павловска
Афродита Давко
Жана Живадиновиќ
Јулијана Митевска
Невенче Стефановска

Наставници по германски јазик

Билјана Јосифовска
Илмије Шкрета
Маја Панова

Наставници по француски јазик

Стефанка Дуковска
Шенол Сулејмани
Милица Митревска

Наставници по спорт и спортски активности

Предраг Николиќ
Шкодран Ебиби
Тони Панговски
Бесфорт Дулатахи
Крсте Војнески
Жаклина Милошевска
Нуртене Тачи
Марко Бајевски

Наставници по социологија и граѓанско образование

Зорица Тумановска
Али Расим
Светлана Цветковска

Наставници по информатика

Убавка Стојаноска
Салаудин Етемовски
Мирлинда Ебиби
Марина Вељаноска

Наставници по музичка култура

Марина Петровска
Сарана Османи

Наставници по ликовна уметност

Висар Исени
Сашка Говорко

Наставници по историја

Сељадин Ајдари
Невенка Јовановска
Хамзи Селими
Спасе Тодоров

Наставници по деловна психологија

Евгенија Горгиевска
Линдита Вејсели-Мустафа

Технички персонал

Гроздан Младеновски – домаќин
Златко Утковски - мајстор за одржување
Зоран Величковиќ - хаусмајстор
Ружа Николова-хигиеничар
Лидија Божиновска- хигиеничар
Селвер Ибраими - хигиеничар
Мирјана Цветковиќ - хигиеничар
Лила Јанковска – хигиеничар
Анета Стојанова - хигиеничар
Софија Неделковска - хигиеничар
Жаклина Маркова - хигиеничар
Слаѓана Костенцовска - хигиеничар
Слободанка Шеќеровска - хигиеничар
Весна Ивановска - хигиеничар
Сузана Кметовиќ – хигиеничар
Зора Додевска - хигиеничар
Горан Ефремовски - хигиеничар
Слободанка Павловска - хигиеничар
Лила Здравеска - хигиеничар
Живко Горановски - чувар
Гоце Диковски - чувар

Jovanka Asprovska - Drejtor

Kuadri administrues

Adela Maliminova - sekretar
Biljana Balçeva - arkëtar
Vesna Hristovska – kontabilist

Ndihmës drejtorë për procesin mësimorë në gjuhën shqipe

Nazmi Ramani
Milaim Rakipi

Ndihmës drejtorë për procesin mësimorë në gjuhën maqedonase

Zoran Zllatkovski
Suzana Bogdanovska

Shërbimi pedagogjik - psikologjik

Evgenija Georgievska - psikolog
Anumsha Miftari - pedagog
Angel Gievski - pedagog
Anita Armaganijan - Taseva - pedagog

Mësimdhënësit për lëndët ekonomike

Marijana Çupovska
Nazim Çalaki
Vesna Novaçka
Enver Ajdini
Vesna Risteska
Katerina Nikollovska
Edita Kadriu - Krivenjeva
Vesna Gudeska
Suzana Stankovska
Fatlume Kastrati
Jelena Branova
Allma Toçi
Mirjana Stojçevska
Shenasi Toçi
Jagnija Angelovska
Hylija Kadriu
Jasmina Janevska
Florie Mehmeti
Emanuela Esmerova
Dejan Trajanoski
Rexhep Ibraimi
Jasmina Gjurçinovska
Vjollca Azemi
Sonja Ilieva
Fadil Bajrami
Violeta Spaseska - Kitanoviq
Arben Krivenjeva
Vesna Trajkova - Gikovska
Irena Petrovska
Nexhdete Alit
Dushica Krango - Markovska
Maja Akimovska - Petrovska
Behare Ramadani
Bogdan Bogdanovski
Marija Drenkovska
Vesna Ranevska - Kukovska
Dijana Jerinçeva
Maja Kolekeska
Filip Matevski
Gordana Latinska
Irena Trpinova
Eva Gavril
Bujar Etemi
Hristina Spaseska
Agron Mehmeti
Erkan Sait
Ajla Bushi

Mësimdhënësit e lëndëve juridike

Branka Jordanoska
Nada Todorova
Kllara Pavlovska
Snezhana Jakimovska
Natasha Andonova
Biljana Aleksovska - Tomanoviq
Suzana Andreska
Elisaveta Veleska
Frosina Tapçanovska
Marija Jankova
Sonja Minovska
Florim Çilafi
Muhamed Krasniqi
Valdeta Aziri
Arbenita Ame
Faruk Abdi
Zilfije Purelku - Aeti
Ganimete Reçi - Bislimi
Besire Mjaki
Bexhet Muaremovski

Mësimdhënësit e lëndës së matematikës

Petre Stojoski
Vjollca Mustafa
Marija Stojanovska
Kristina Gelmanovska
Teuta Zenku
Sashe Llozanov
Liljana Solomanovska

Mësimdhënësit e lëndës së gjuhës dhe letërsisë maqedonase

Vesna Stefkovska
Koce Tapshanovski
Olivera Andova - Panova
Ratka Mileska
Rozita Zakeva
Maja Mitevska
Tina Gjosheva
Marina Cvetanoska
Daniela Nikolovska
Biljana Drakull - Ilijevska

Mësimdhënësit e lëndës së gjuhës angleze

Halit Lita
Maja Zlatanova
Irfan Zuberi
Aleksandra Lulevska
Besa Kadriu
Ubavka Isijanovska
Aida Durak
Tatjana Srceva-Pavllovska
Afrodita Davko
Zhana Zhivadinoviq
Julijana Mitevska
Nevençe Stefanovska

Mësimdhënësit e lëndës së gjuhës gjermane

Biljana Josifovska
Ilmije Shkreta
Maja Panova

Mësimdhënësit e lëndës së gjuhës frënge

Stefanka Dukovska
Shenoll Sulejmani
Milica Mitrevska

Mësimdhënësit e lëndës së sportit dhe aktiviteteve sportive

Predrag Nikoliq

Shkodran Ebibi
Toni Pangovski
Besfort Dullatahi
Krste Vojneski
Zhaklina Milosevska
Nurtene Taçi
Marko Bajevski

Mësimdhënësit e lëndës së sociologjisë dhe arsimit qytetarë

Zorica Tumanovska
Ali Rasim
Svetllana Cvetkovska

Mësimdhënësit e lëndës së informatikës

Ubavka Stojanoska
Salaudin Etemovski
Mirlinda Ebibi
Marina Veljanoska

Mësimdhënësit e lëndës së kulturës muzikore

Marina Petrovska
Sarana Osmani

Mësimdhënësit e lëndës së artit figurativ

Visar Iseni
Sashka Govorko

Mësimdhënësit e lëndës së historisë

Selajdin Ajdari
Nevenka Jovanovska
Hamzi Selimi
Spase Todorov

Mësimdhënësit e lëndës së gjuhës dhe letërsisë shqipe

Samije Ismani
Vjollca Idrizi
Kadrie Dardhishta-Çajani
Melehate Rexhepi
Teuta Hiseni

Mësimdhënësit e lëndës së psikologjisë afariste

Evgenija Gorgievska
Lindita Vejseli - Mustafa

Personeli teknik

Grozdan Mladenovski – nikoqir
Zlatko Utkovski – mjeshtër për mirëmbajtje
Zoran Velçkoviq – haus mjeshtër
Ruzha Nikollova – mirëmbajtës i higjienës
Lidija Bozhinovska - mirëmbajtës i higjienës
Selver Ibraimi - mirëmbajtës i higjienës
Mirjana Cvetkoviq - mirëmbajtës i higjienës
Lila Jankovska – mirëmbajtës i higjienës
Aneta Stojanova - mirëmbajtës i higjienës
Sofija Nedellkovska - mirëmbajtës i higjienës
Zhaklina Markova – mirëmbajtës i higjienës
Sllagjana Kostencovska - mirëmbajtës i higjienës
Slobodanka Sekerovska - mirëmbajtës i higjienës
Vesna Ivanovska - mirëmbajtës i higjienës
Suzana Kmetoviq – mirëmbajtës i higjienës
Zora Dodevska - mirëmbajtës i higjienës
Goran Efremovski - mirëmbajtës i higjienës
Sllobodanka Pavlovska - mirëmbajtës i higjienës
Lila Zdraveska - mirëmbajtës i higjienës
Zhivko Goranovski – rojtar
Goce Dikovski - rojtar

СРЕДНО ЕКОНОМСКО И ПРАВНО
"АРСЕНИ Ј
SHKOLLA E MESME EKONOMIKE DHE J
"ARSENI J

УЧИЛИШТЕ НА ГРАД СКОПЈЕ
ОВКОВ"
URIDIKE E QYTETIT TE SHKUPIT
OVKOV"

РАСТ И РАЗВОЈ НА СРЕДНОТО ЕКОНОМСКО И ПРАВНО УЧИЛИШТЕ НА ГРАД СКОПЈЕ „АРСЕНИ ЈОВКОВ“

1965 - 1971

Со акт бр.385 од 3 ноември 1964 година Општинското собрание на Општина Кале го основа ЕУ „Моша Пијаде“ – Скопје. Училиштето ја почнува работата на 1 јануари 1965 година. Наставата се изведува во отежнати услови во зградата на осмолетката „Кирил и Методиј“ – Скопје, а другиот дел во школата за странски јазици, заедно со ЕУ „Борис Кидрич“. Во учебната 1965/1966 година се запишани 982 ученика во 28 паралелки, а наставниот процес го организираат и водат еден директор, 34 професори, еден секретар и помошен персонал составен од еден режисер, еден ложач и 11 помошни работници.

Во учебната 1966/1967 година, третата и четвртата година мора да се преселат во осмолетката “Браќа Миладиновци“. Преселбите продолжуваат и есента 1967 година, а училиштето се наоѓа во просториите на ОУ „Доситеј Обрадовик“ - во бараките на општината Чаир. Условите за работа се крајно лоши, но ентузијазмот на вработените успева да го задржи на солидно ниво воспитно-образовниот процес.

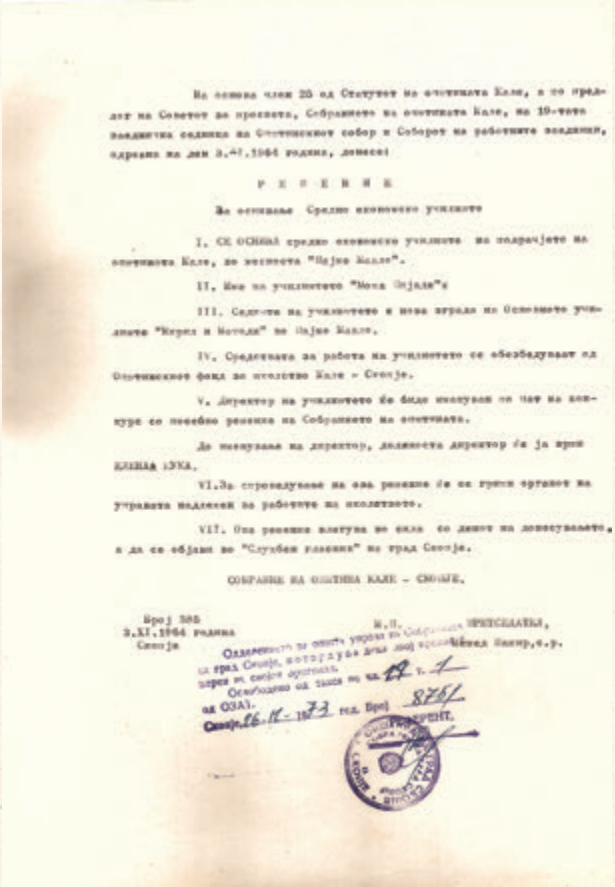

На основа член 20 од Статутот на општината Кале, а по предлог на Советот за просвета, Собранието на општината Кале, на 19-тата вонредна седница на Општинскиот собор и Соборот на работните заедници, одржана на ден 3.XI.1964 година, донесе:

Р Е Ш Е Н И Е

За основање Средно економско училиште

I. СЕ ОСНОВА средно економско училиште на подрачјето на општината Кале, со седиште "Пајо Кола".

II. Име на училиштето "Моша Пијаде"е

III. Седиште на училиштето е нова зграда на Основното училиште "Кирил и Методи" во Пајо Кола.

IV. Средствата за работа на училиштето се обезбедуваат од Општинскиот фонд за просвета Кале - Скопје.

V. Директор на училиштето ќе биде именуван по пат на конкурс со посебно решение на Собранието на општината.

До именувањето на директор, должността директор ќе ја врши БОЖИДАР ЈУХА.

VI.За спроведување на ова решение ќе се грижи органот на управата надлежен за работите на просветата.

VII. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а да се објави во "Службен гласник" на град Скопје.

СОБРАНИЕ НА ОПШТИНА КАЛЕ - СКОПЈЕ.

Број 385
3.XI.1964 година
Скопје

М.П.
ПРЕТСЕДАТЕЛ,
Ибреда Ибаир,с.р.

Одлуката за основа средно економско училиште во Собранието на град Скопје, потврдена врз основа на решение на скопје органот на управа на ОЗАЗ.
Скопје, 26.IV.1973 год. Број 8761

1971 - 1976

На тешкотиите им се гледа крајот. Се изгради новото училиште. Новата училишна зграда е готова по долго чекање и многу ангажирање, а наставата почнува да се изведува во задоволителни услови. Се комплетираат кабинети, се докупува инвентар се работи во една смена, се користат читални,

библиотека, фискултурна сала а сето тоа што веднаш се одрази на вкупните резултати. Иако, условите за работа и дотогаш беа добри, стануваат подобри од посакуваните. На 15 декември 1973 г. Собирот на работни луѓе во училиштето го конституира ЕУ „Моша Пијаде", како единствена самоуправна организација на здруженото труд. На истата седница Собирот на работните луѓе изврши избор на органи на управување и го донесе Статутот на училиштето. Со овој акт воспитно-образовниот процес добива една повисока димензија, на задоволство на вработените и на учениците. Ваквата оптимална состојба трае до 1976/77 г. кога повторно ќе се надвисат темни облаци. Под притисок на Заедницата училиштето требаше да отстапи три училници на Трговското училиште и да отпочне со работа во 2 смени со 34 паралелки. Тоа доведе два кабинета да се претворат во училници и повторно да се вратат старите тешкотии кои ги носи работата со две смени. И во вакви услови интересот за школување на ученици во училиштето е големо. На конкурсот за 360 места за прва година се јавуваа преку 1000 кандидати. Ова е пред сé последица на реномето што го ужива училиштето, иако звањето економски техничар е само по себе привлечно.

1976 - 1986

Од година во година бројот на учениците сé повеќе расте, а со тоа расте и бројот на наставничкиот и технички кадар. Во текот на своето постоење ЕУ „Моша Пијаде беше носител на трансформацијата на насоченото образование од економска струка.

1986 - 1993

Почнува нов период на квалитетно работење. Со акт на Министерството за образование, Трговското училиште се смести во зградата на поранешната гимназија „Цветан Димов". Тоа отвора можност повторно да се користат сите простории во училиштето, да се работи во една смена, односно да се отстранат сите пречки во реализација на наставата, а се оди повеќе и од можностите. Се формира кабинет по информатика со најсовремена опрема и кабинет по биротехника, што е резултат на ентузијазам, самофинансирање и донаторство. Во овој период се постигнуваат најголем број резултати и успеси за училиштето. И покрај општите промени и покрај многубројните тешкотии, воспитно-образовните задачи се реализираат на задоволство на вработените, и пред сé на учениците. Оваа состојба трае сé до 1993 година, која повторно е година на бурни промени. Во согласност со напорите за рационализација и поефикасна организација на образованието, на предлог на Министерството за образование и физичка култура, се започна со процесот на припојување на Средното стенодактилографско училиште „Димитар Митрев" кон Економското училиште „Моша Пијаде" и основање Училишен центар за економија и биротехника. Со референдум, вработените од двете училишта гласаа за нов Училишен центар. Училишниот центар на ЕУ „Моша Пијаде" на 7 април 1993 година донесе одлука за промена на името на училиштето.

Со решение број 2321/94 од 1994 на Окружниот стопански труд во Скопје овие две училишта почнаа да функционираат како еден правен субјект. На 19 август 1993 година Републичкиот завод за статистика ја регистрираше промената на името.

1994-1995

Почетокот на учебната година го означи и почетокот на работењето на еден од најголемите училишни центри во Македонија. Училишниот центар за економија и биротехника „Арсени Јовков". Училиштето е центар на припојувањето на Средното стенодактилографско училиште „Димитар Митрев" кон Економско училиште „Арсени Јовков". Развојниот пат на стенодактилографското училиште започнува од 1961 година како едногодишно училиште во кое се изучуваат само стручни предмети како што се дактилографија, стенографија, македонски јазик, канцелариско работење, општествено уредување со работно законодавство. Во овој период училиштето се самофинансира, а го водат група ентузијасти, тогашни вонредни и редовни наставници од кои треба да се спомнат: Љубица Трајковиќ, Нада Писмени, Анка Здравковска, Павлина Гацовска, Ацо Хаџимитров, Ивко Панговски, Јован Костовски, Ацо Здравковски и други.

Од 1970 година училиштето прераснува во двегодишно училиште каде се изучуваат повторно стручните предмети како дактилографија, стенографија, македонски јазик, канцелариско работење, биротехника, работно законодавство со општествено уредување. Во овој период една паралелка почнува да ја финансира и Заедницата за образование.

Од 1974 година училиштето почнува да прераснува во четврти степен на образование. Учениците завршуваат со звањето Стенодактилограф. Покрај стручните предмети што ги изучуваат во прва година учениците се образуваат и со општообразовни предмети кои се изучуваат во сите средни училишта. Учениците кои го завршија ова средно училиште беа оспособени да работат како дактилографи, стенографи или технички секретари.

Од 1980 година училиштето работи како училиште за насочено образование „Димитар Митрев", со четврти степен на наобразба. Во втора година учениците се определуваат за насоките кои се учат во трета и во четврта година, и тоа дактилографи, стенографи и технички секретари. Поради намалениот интерес за технички секретари и стенографи, кои не беа прифатени од работните организации, училиштето продолжи да работи со четири паралелки дактилографи.

Од 1990 година училиштето работи пренасочено и тоа со три паралелки дактилографи со трет степен и една паралелка биротехничари со четврти степен на образование. Бидејќи, се појави заинтересираност за насоката биротехничари од следната година во училиштето постојат две паралелки биротехничари.

УЦЕБ "Арсени Јовков" е рожба на две скопски училишта со долга традиција, кои припојувајќи се создадоа еден нов квалитет, една нова вредност и нов потенцијал во сферата во образованието. Овој гигант секојдневно го посетуваат 1722 ученика распоредени во 49 паралелки во сите години, а за нивното воспитание и образование се грижат 140 вработени од кои 97 се наставен кадар. Од училишните клупи, по завршувањето на школувањето ќе излезат стручно оспособени економски техничари, биротехничари и стенодактилографи, подготвени да се вклучат во општествените текови каде ќе го искористат своето знаење. Доколку ја разгледаме распределбата на учениците по години и по струки состојбата во центарот е следна:

- Во прва година има 530 ученици распоредени во 15 паралелки од кои 9 се економски, 4 биротехничари и 2 се дактилографски;

- Во втора година има 490 ученици распоредени во 13 паралелки од кои 8 се економски, 3 биротехничари и 2 се дактилографи;

- Во трета година има 402 ученици распоредени во 12 паралелки од кои 8 се економски, 2 биротехничари и 2 дактилографски;

- Во четврта година има 300 ученици распоредени во 9 паралелки од кои 8 се економски и 1 биротехничка.

Наставата во центарот се изведува во 24 училници и 12 кабинети, кои во потполност ги задоволуваат критериумите за современо, стручно и ефикасно школување. Кабинетите се опремени со современи нагледни и наставни средства (компјутери, машини за пишување, биротехнички и различни аудиовизуелни средства) кои овозможуваат обука и наобразба компатибилна со практиката.

1995 - 1999

Концетрацијата на стручен кадар кој ја извршува наставата (97 високообразовани професори), во центарот резултира со силен потенцијал на знаења и идеи чие преточување во стварноста се совпаѓа со почетоците на воведување на PHARE програмата и осовременувањето на наставните планови и програми. Почнува едукација на наставните кадри во областа на странските јазици и компјутериката и современите организациски методи. Почнува ангажирањето за воведувањето на петтиот степен во наставата, се организираат курсеви по дактилографија и стенографија, компјутерика, и се прави напор за реализирање на основната визија за создавање еден супермодерен училиштен центар. Долгорочната стратегија на центарот е истиот да се вклопи во системот на современо образование, односно да образува кадри преку чија стручност ќе се валоризира и самиот. Новонастаната стопанска структура бара строго специјализирани и веднаш употребливи кадри, а таквите барања се појдовна основа за креирање на политиката за проширување и развивање на дејноста во училиштето. Воведувањето петти степени од разни струки, нови курсеви и семинари, во согласност со конјунктурата на пазарот, ќе биде основна црта во развојот на центарот.

2000 -2014

Во почетокот на 2000-тата година ДСУ „Арсени Јовков“ ќе го одбележи своето 35-годишното постоење и дејствување. Од формирањето па дотогаш училиштето образуваше над 20.000 економски техничари, биротехничари и дактилографи, кои успешно се вклучија во нашето општество како вработени или го продолжиле своето образование на некој од факултетите. Својата основна дејност, образованието, училиштето ја изведува со над 150 вработени од кои над 100 се вклучени во наставата, а преостанатиот број го сочинуваат педагошко-психолошката и социјалната служба, административно - техничкиот персонал, директорот и двајца водители на смена. Овој кадар е одговорен за образување и воспитување на 1.843 ученици распоредени во 56 паралелки (48 на македонски наставен јазик и 8 на албански наставен јазик) и тоа во простор од 7.240 метри квадратни во зградата во населбата Бутел, како и во адаптираните простори во зграда во ЕТУЦ “Никола Тесла“. Овие простории се комплетно реновирани и адаптирани во текот на 1999 година. Со почетокот на учебната 1999/2000 година училиштето започна со имплементација на активностите на Phare Vet програмата, за реформа на средното стручно образование, во која активно учествува преку својот координатор, менаџерски тим и стручен кадар. Од оваа учебна година од вкупно 14 запишани паралелки во прва година, со програмата се опфатени вкупно 10 и тоа двата профила: економски асистент и деловен секретар.

Нашето училиште е насочено кон задоволување на потребите на регионалниот пазар на работната сила, на Скопје во целина. Доколку се направи споредба помеѓу скопскиот и другите регионални центри во Македонија, лесно може да се заклучи дека нашиот регион е најразвиен во државата. Најголемиот процент од нашите ученици се вработени во малите и средните претпријатија и тоа како службеници во сметководството, книговодството, финансиите, маркетингот; како деловни, технички или административни секретари, или како сопственици на мали претпријатија. Нашето училиште, како досега така и во иднината ќе подготвува кадри токму за овие дејности, меѓутоа со перманентно следење на промените во стопанската структура во регионот, како и со перманентно следење на промените и барањата на пазарот на знаење, умеења, вештини и навики, кои се основни обележја на пазарот на трудот денес. Интезивните вложувања на странски и домашен капитал, неминовно ќе доведат до интензивирање на барањата за едукативни услуги со што училиштето уште повеќе би ја потврдило својата подготвеност, потенцијал и оправданост на делување. Во училиштето „Арсени Јовков“ се образуваат ученици од сите скопски населби, околните села и градови.

ДСУ „Арсени Јовков“ е државно училиште во кое се образуваат кадри од образовните профили економски асистент од четврти степен, деловен секретар од четврти степен и дактилограф-стенограф од трет степен

на стручна подготовка што се опфатени со економско-правната и трговската струка. Учениците ќе се сретнат со општи и стручни знаења и умеења кои ќе им овозможат флексибилност, адаптибилност и мобилност во услови на променлив пазар на работната сила и техничко-технолошки развој.

Интенциите на училиштето во наредниот период, дефинирани како стратегиски, развојни цели, со давање на едукативни услуги, образувани кадри од областа на економијата и бизнисот, отворање перспективи за стручно и специфично образование на учениците кои би се вклучиле во стопанството, или своето школување би го продолжиле на повисоки нивоа. Посебни перспективи нуди давањето едукативни услуги на компании, установи и единки, поврзано со перманентно образование на возраст.

2015

Денес, Средното економско и правно училиште на Град Скопје „Арсени Јовков" го одбележува својот јубилеј 50 години постоење, раст и развој. Во него се образуваат кадри во две насоки: деловен секретар и економски техничар. Наставата се изведува во две смени на македонски и албански наставен јазик. СУГС „Арсени Јовков" – Скопје е еден од најголемите регионални центри за средно стручно образование во РМакедонија. Од своето формирање од 1964 година до денес училиштето прерасна во едно од најпрестижните училишта во областа на стручните образовни кадри.

50 години постоење и опстојување, 50 години, растеж и развој, 50 години традиција и афирмација најстаро или подобро кажано прво училиште (денес училиштен центар) за економски и правни науки. Пет децении во чекор со оние пред нас, со оние со нас и со оние што допрва ќе чекорат и ќе ги живеат овде своите средношколски денови.

Својата основна дејност, образованието и воспитанието на кадри, училиштето ја изведува со 165 вработени од кои 136 се вклучени во наставата, а преостанатиот број го сочинуваат менаџерскиот тим, стручните служби и административно-техничкиот персонал.

Сиот овој кадар е одговорен за образување и воспитување на 2.222 ученици распоредени во 75 паралелки (47 на македонски наставен јазик и 28 на албански наставен јазик) и тоа во простор од 7.240 м^2 во зградата во населбата Бутел. Учениците учат на двете насоки деловен секретар и економски техничар, наставата се одвива на македонски и албански наставен јазик.

Овој кус преглед за работата на училиште е доказ за основната задача: воспитување и образување на нашите млади кадри потребни за нашето општество. Кадрите кои ние ги образуваме и ќе ги образуваме го даваат својот удел за потребите на пазарот на трудот во нашата Република Македонија.

Сите паралелки настава ја следат според програмите од реформираното образование. Наставата ја изведуваат квалификувани стручни наставници.

Училиштето е лоцирано во Општината Бутел, во непосредна близина (200 метри јужно) на подвозникот кој води кон нас. Бутел. Училишната зграда е стара над 45 години, но е перманентно одржувана и оптимално функционално сочувана. Училиштето има прекрасен двор со убава, зелена тревната површина, фудбалско игралиште и мал паркинг. Секој намерник кој ќе посака да го посети нашето училиште, секогаш е добредојден. Пристапот до училиштето е возможен со користење на градскиот јавен автобуски превоз со број 8, 59, 9, 35, 57, 47, 61, 71, 81 или 19.

Наставата во училиштето се реализира во кабинети, а училиштето располага и со училишна библиотека, фискултурна сала и атлетски терени. Професионалните и личните способности отвораат многу можности за вклучување во работни места во приватните фирми и во јавниот сектор. Економските и финансиските способности ги квалификуваат учениците да работат како помошници во маркетинг и во промотивните оддели. Економските и организациските способности ги квалификуваат учениците да работат како помошници во врска со проблемите во логистиката, на пример, купување, транспорт, одржување и водење на магацин и сл. Способностите за работење во администрацијата ги квалификуваат учениците да работат во владината администрација, институциите за локално управување и во администрацијата како помошници.

МИСИЈА

Имплементација на образовни програми и алатки за работа со млади во областа на економијата и правото, кои ќе продуцираат кадри со висок капацитет за продуктивност во својата професија, а притоа ќе значат препознатлива основа за поттик на младите своето образование да го продолжат во високите образовни институции.

ВИЗИЈА

Континуитет и доследно унапредување на младите кадри на начин кој се одликува со интегрирање на глобалните предизвици и суштинските човекови вредности.

Ние довербата да влијаеме на создавањето на младиот етички дух ја генерираме преку успешното спроведување на секој наставен час и стремеж насочен кон личната и професионална надградба и човековите вредности како достоинство, чесност и трудољубие.

Заедно со вредностите и желбата за учење, сфатена како софистициран предизвик за долгорочен успех, инвестираме во заедништвото и правиме чекор напред во околината во која работиме, твориме, учиме.

RRITJA DHE ZHVILLIMI I SHKOLLËS SË MESME EKONOMIKE DHE JURIDIKE TË QYTETIT TË SHKUPIT "ARSENI JOVKOV"

1965 - 1971

Me aktvendimin me nr. 385 më datë 3 nëntor të vitit 1964 të sjell nga Kuvendi Komunal i Komunës së Kalasë, u themeluar SHE "Mosha Pijade" – Shkup. Shkolla fillon me punë më 1 janar të vitit 1965. Procesi mësimorë realizohet në kushte të vështira në ndërtesën e shkollës tetëvjeçare "Kirili dhe Metodi" – Shkup, kurse pjesa tjetër në shkollën për gjuhë të huaja, së bashku me SHE "Boris Kidriç". Në vitin shkollorë 1965 / 1966 u regjistruan gjithsej 982 nxënës në 28 paralele, kurse procesi mësimorë është organizuar dhe drejtuar prej një drejtori, 34 profesorëve, një sekretar dhe personeli ndihmës i përbërë prej një regjisori, një mirëmbajtësi të ngrohjes dhe 11 punëtorë ndihmës.

Në vitin shkollorë 1966/1967, viti i tretë dhe i katër janë të detyruar që të transferohen në shkollën tetëvjeçare "Vëllezërit Milladinov". Transferimet vazhdojnë edhe në vjeshtën e vitit 1967, dhe në këto kohë shkolla gjendet në hapësirat e SHF "Dositej Obradoviq" – në barakat e komunës së Çairit. Kushtet e punës në këto hapësira ishin tejet të pavolitshme, por entuziazmi i të punësuarve ia del me sukses të realizoj nivelin solid të procesit edukativo – arsimorë.

1971 - 1976

Vështirësive iu shihet fundi. Në këtë periudhë kohore do të ndërtohet shkolla e re. Ndërtesa e re shkollore është e përfunduar pas pritjeve të gjata dhe me shumë angazhime, kurse procesi mësimorë fillon të realizohet në kushte të volitshme. Kabinetet kompletohen, blihet inventari dhe orari i punës zhvillohet në një ndërrim, shfrytëzohen leximoret, biblioteka, salla e edukatës fizike, dhe e gjithë kjo menjëherë reflektohet mbi rezultatet e përgjithshme. Edhe pse, kushtet e punës edhe para kësaj ishin të volitshme, ato do ti tejkalojnë pritjet. Më 15 dhjetor të vitit 1973, tubimi i punëtorëve të shkollës e themelon SHE "Mosha Pijade", si një organizatë e vetme vetëqeverisëse e punëtorëve të bashkuar. Në këtë seancë - Tubimi i punonjësve, do të bëhet zgjedhja e organeve të menaxhimit dhe sjellja e Statutit të shkollës. Me këtë akt, procesi edukativo – arsimorë fiton një dimension më të lartë, në kënaqësi të punëtorëve dhe nxënësve. Gjendja e tillë optimale zgjat deri në vitin 1976/77 kur sërish do të shfaqen retë e zeza. Nën presionin e Bashkësisë, shkolla do të detyrohet që t'ia jap tre klasa Shkollës tregtare dhe të filloj punës në 2 ndërrime me nga 34 paralele. Një gjendje e tillë rezultoi me atë që dy kabinete të transformohen në klasa dhe me këtë sërish të rikthehen vështirësitë e vjetra që me vete i sjell puna në dy ndërrime. Edhe në kushte të tilla, interesimi për arsimim të nxënësve në shkollë është i madh. Në konkursin për 360 vende të për vitin e parë, janë paraqitur 1000 kandidat. Kjo, para se gjithash si pasojë e renomesë që gëzonte shkolla, edhe përskaj faktit se vet titulli teknik i ekonomisë, vetvetiu është joshës.

1976 - 1986

Prej viti në vit, numri i nxënësve gjithnjë më tepër shënon rritje, dhe me këtë do të zmadhohet edhe numri i kuadrit teknik dhe mësimdhënës. Gjatë ekzistimit të saj SHE "Mosha Pijade" ishte bartës i transformimeve të arsimit të specializuara të drejtimit të ekonomisë.

1986 - 1993

Fillon periudha e re punës cilësore. Me aktvendimin e Ministrisë së arsimit, Shkolla tregtare u akomodua në ndërtesën e gjimnazit të mëparshëm "Cvetan Dimov". Kjo hap mundësinë që sërish të shfrytëzohen të gjitha hapësirat në shkollë dhe procesi mësimorë të zhvillohet në një ndërrim, përkatësisht të mënjanohen të gjitha pengesat gjatë realizimit të procesit mësimorë, me ç'rast do të tejkalohen mundësitë. Në këtë kohë do të formohet kabineti i informatikës me pajisjet më bashkëkohore si dhe kabineti i biro teknikës, që është rezultat i entuziazmit, vetë financimit dhe donacioneve. Në këtë periudhë, do të arrihen rezultate dhe suksese të larta për shkollën. Edhe përskaj ndryshimeve të përgjithshme dhe vështirësive të shumta, detyrat edukative – arsimore në këtë periudhë kohore do të realizohen në kënaqësinë e përgjithshme të punësuarve, dhe para se gjithash nxënësve. Kjo gjendje do të zgjas deri në vitin 1993, kur do të ndodhin ndryshime të furishme. Në pajtim me orvatjet për racionalizim dhe organizim më efikas të sistemit arsimorë, në propozim të Ministrisë për arsim dhe kulturë fizike, u fillua me procesin e bashkimit të Shkollës së mesme të steno – daktilografisë "Dimitar" Mitrev" me Shkollën ekonomike "Mosha Pijade" dhe themelimit të Qendrës shkollore për ekonomi dhe biro teknikë. Me referendum, të punësuarit nga dy shkollat votuan për Qendrën e re shkollore. Qendra shkollore e SHE "Mosha Pijade" më 7 prill të vitit 1993 solli vendim për ndryshim të emrit të shkollës.

Me aktvendimin numër 2321/94 të vitit 1994 të sjell nga Puna qarkore ekonomike, këto dy shkolla filluan të funksionojnë si një subjekt i vetëm juridik. Më 19 gusht të vitit 1993, Enti Republikan për statistikë e regjistroi ndryshimin e emrit.

1994-1995

Fillimin e vitit shkollorë e shënoi edhe fillimi i funksionimit të njërës prej qendrave më të mëdha shkollore në Maqedoni. Qendra shkollore për ekonomi dhe biro teknikë "Arseni Jovkov". Shkolla është qendër e bashkimit të Shkollës së mesme të steno – daktilografisë "Dimitar Mitrev" me Shkollën Ekonomike "Arseni Jovkov". Rruga zhvillimore e shkollës steno – daktilografike fillon në vitin 1961, si shkollë njëvjeçare në të cilën mësohen vetëm lëndët profesionale siç janë daktilografia, stenografia, gjuha maqedonase, puna në zyre, rregullimi shoqërorë me legjislativin punues. Në këtë periudhë, shkolla vetë financohet, dhe atë e drejtojnë grupet e entuziastëve, arsimtarë të rregullt dhe të çrregullt të asaj kohe, prej të cilëve vlen të përmenden: Lubica Trajkoviq, Nada Pismeni, Anka Zdravkovska, Pavlina Gacovska, Aco Haxhimitrov, Ivko Pangovski, Jovan Kostovski, Aco Zdravkovski dhe të tjerë.

Prej vitit 1970, shkolla kalon në shkollë dyvjeçare ku sërish mësohen lëndët profesionale sikur daktilografia, stenografia, gjuha maqedonase, puna në zyre, biro teknika, legjislativi i punës me rregullim shoqërorë. Në këtë periudhë, një paralele fillon të financohet nga Bashkësia arsimore.

Prej vitit 1974, shkolla fillon të funksionoj në shkallën e katër arsimore. Nxënësit përfundojnë arsimin me titullin Steno – daktilograf. Përskaj lëndëve profesionale që mësohen në vitin e parë, nxënësit arsimohen edhe për lëndët e përgjithshme arsimore që mësohen në të gjitha shkollat e mesme. Nxënësit që përfundonin mësimin në këtë shkollë të mesme ishin të aftësuar që të punojnë si daktilografë, stenografë dhe sekretarë teknik.

Prej vitit 1980, shkolla punon si shkollë për arsim të specializuar "Dimitar Mitrev", me shkallë të katër arsimore. Në vitin e dytë, nxënësit përcaktohen për drejtimet që mësohen në vitin e tretë dhe të katër, edhe atë daktilografi, stenografi dhe sekretarë teknik. Për shkak të interesimit të zvogëluar për sekretarët teknik dhe për stenografi, që nuk ishin të pranuara nga organizatat punuese, shkolla vazhdoi që të punojë me katër paralele të drejtimit të daktilografisë.

Prej vitit 1990, shkolla punon me tre paralele të daktilografisë me shkallë të tretë dhe një paralele të biro teknikës të shkallës së katër arsimore. Meqenëse, në këtë kohë u shfaq interesimi për drejtimin e biro teknikës, nga viti i ardhshëm në shkollë funksionojnë dy paralele të biro teknikës.

QSHEB "Arseni Jovkov" bëhet djepi i shkollave të Shkupit që kanë traditë të gjatë pas vetes, të cilat pas bashkimit krijuan një cilësi të re, një vlerë të re dhe një potencial premtues në fushën e arsimit. Ky gjigant, për çdo ditë vizitohet nga 1722 nxënës të përcaktuar në 49 paralele, në të gjitha vitet arsimore, dhe për arsimin dhe edukimin e tyre kujdesen 140 të punësuar, prej të cilëve 97 i përkasin kuadrit mësimdhënës.

Prej bankave shkollore, pas përfundimit të arsimit, do të dalin teknik të ekonomisë, biro teknik dhe steno – daktilograf të aftësuar profesionalisht dhe të përgatitur që të kyçen në rrjedhat shoqërore ku do ti shfrytëzojnë dituritë e tyre. Nëse e shqyrtojmë përcaktimin e nxënësve sipas viteve dhe drejtimeve, gjendja në qendrën është vijuese:

- Në vitin e parë kemi 530 nxënës të përcaktuar në 15 paralele, prej të cilave 9 janë ekonomike, 4 të biro teknikës dhe 2 të daktilografisë;
- Në vitin e dytë kemi 490 nxënës të përcaktuar në 13 paralele, prej të cilave 8 janë ekonomike, 3 të biro teknikës dhe 2 të daktilografisë;
- Në vitin e tretë kemi 402 nxënës të përcaktuar në 12 paralele, prej të cilave 8 janë ekonomike, 2 të biro teknikës dhe 2 të daktilografisë;
- Në vitin e katër kemi 300 nxënës të përcaktuar në 9 paralele, prej të cilave 8 janë ekonomike dhe 1 të biro teknikës.

Procesi mësimorë në qendrën zhvillohet në 24 klasa dhe 12 kabinete, të cilat tërësisht i plotësojnë kriteret për arsimim bashkëkohorë, profesional dhe efikas. Kabinetet janë të furnizuara me

mjete më moderne demonstruese dhe arsimore (kompjuterë, makina shkrimi, mjete biro teknike dhe mjete të ndryshme audio vizuale) të cilat mundësojnë trajnime dhe përsosje përkatëse me nevojat dhe kushtet praktike.

1995 - 1999

Fokusimi i kuadrove profesionale që realizojnë arsimin (97 profesorë me arsim sipërorë), në qendrën rezulton me potencial të fuqishëm të diturive dhe ideve, aplikimi praktik i të cilave përputhet me fillet e implementimit të programit PHARE dhe me modernizimin e planeve dhe programeve mësimore. Fillon edukimi i kuadrove arsimore në fushën e gjuhëve të huaja, në informatikë dhe në metodat bashkëkohore organizuese. Në këtë periudhë fillon angazhimi për implementimin e shkallës së pestë arsimore, fillohet me organizimin e kurseve të daktilografisë dhe stenografisë, informatikës si dhe bëhen përpjekje për realizim të vizionit themelorë për krijimin e një qendre super moderne shkollore. Strategjia afatgjate e qendrës është ajo të adaptohet me sistemin bashkëkohorë arsimorë, përkatësisht të realizoj arsimimin e kuadrove dhe përmes profesionalitetit të tyre të valorizohet edhe vet qendra si institucion arsimorë. Struktura e porsa krijuar ekonomike, kërkon kuadro të specializuara të cilat menjëherë do të mund të shfrytëzohen, dhe kërkesat e tilla janë bazë fillestare për krijimin e politikës së zgjerimit dhe zhvillimit të veprimtarisë së shkollës. Implementimi i shkallës së pestë të profesioneve të ndryshme, kurseve dhe seminareve të reja, në pajtim me koniunkturën e tregut, do të jetë karakteristikë themelore gjatë zhvillimit të mëtutjeshëm të qendrës.

2000 -2015

Në fillim të vitit 2000, SHMSH "Arseni Jovkov" do ta shënoj ekzistimin dhe funksionimin e saj 35 vjeçar. Prej formimit deri në këtë periudhë, shkolla kishte arsimuar më shumë se 20.000 teknik të ekonomisë, biro teknik dhe daktilograf, të cilët me sukses u kyçën në shoqërinë tonë ose vazhduan arsimimin e tyre në ndonjërin prej fakulteteve. Veprimtarinë e saj themelore, arsimimin, shkolla e realizon me më shumë se 150 të punësuar, prej të cilëve 100 janë të përfshirë në procesin arsimorë, kurse pjesa tjetër përbëhet nga shërbimi pedagogjik – psikologjik dhe shërbimi social, personeli administrativo – teknik, drejtori dhe dy drejtuesit e ndërrimeve. Ky kuadër është përgjegjës për arsimimin dhe edukimin e 1.843 nxënësve të përcaktuar në 56 paralele (48 me mësim në gjuhën maqedonase dhe 8 me mësim në gjuhën shqipe) edhe atë në një hapësirë prej 7.240 metra katrorë në ndërtesën e cila gjendet në vendbanimin e komunës së Çairit dhe në hapësirat e adaptuara në ndërtesën e QSHET "Nikolla Teslla". Këto hapësira janë tërësisht të kompletuara dhe të renovuara gjatë vitit 1999. Me fillimin e vitit shkollorë 1999/2000, shkolla fillon me implementimin e aktiviteteve të programit Phare Vet, për reforma të arsimit të mesëm profesional, në të cilën shkolla merr pjesë aktive përmes koordinuesit të saj, ekipit të menaxhimit dhe kuadrove profesionale. Prej këtij viti shkollorë, prej gjithsej 14 paraleleve të regjistruara në vitin e parë, me programin janë të përfshirë gjithsej 10 paralele, edhe atë të dy profileve: asistenti i ekonomisë dhe sekretari afarist.

Shkolla jonë është e fokusuar drejtë plotësimit të kërkesave dhe nevojave të tregut rajonal të fuqisë së krahut të punës, në qytetin e Shkupit në tërësi. Nëse bëhen krahasime në mes Shkupit dhe dy qendrave tjera rajonale në Maqedoni, lehtë mund të sajohet konkludimi se rajoni ynë është rajoni më i zhvilluar i shtetit. Përqindja më e madhe e nxënësve tanë janë të punësuar në ndërmarrjet e vogla dhe të mesme si nëpunës në sektorin e kontabilitetit, evidencës së kontabilitetit, financat,, marketingun, si sekretarë afarist, teknik ose si sekretarë administrativ ose si pronarë të sipërmarrjeve të vogla. Shkolla jonë, njësoj sikur deri më tani, ashtu edhe në të ardhmen do të gjeneron kuadro që do të fokusohen sajtë në këto veprimtari, megjithatë me përcjellje permanente të ndryshimeve në strukturën ekonomike të rajonit si dhe me përcjellje permanente të ndryshimeve dhe kërkesave në tregun e punës, dituritë, shprehitë dhe aftësitë që janë karakteristikë themelore e tregut të punës në ditët e sotme. Investimet intensive të kapitalit të huaj dhe atij vendor, pa mëdyshje do të rezultojnë me intensifikimin e kërkesave për shërbime edukative, me këtë shkolla edhe më tepër do ta dëshmoj gatishmërinë e saj, potencialin dhe arsyeshmërinë e funksionimit. Në shkollën "Arseni Jovkov" arsimohen nxënës prej të gjitha vendbanimeve të qytetit të Shkupit, fshatrave dhe qyteteve të afërta.

SHMSH "Arseni Jovkov" është shkollë shtetërore në të cilën arsimohen kuadro të profileve arsimore – asistent i ekonomisë i shkallës së katër, sekretarë afarist i shkallës së katër dhe daktilograf – stenograf i shkallës së tretë të përgatitjes profesionale, që janë të përfshirë me drejtimin e ekonomisë – drejtësisë dhe drejtimit të tregtisë. Gjatë arsimimit nxënësit do të furnizohen me dituri dhe aftësi të përgjithshme dhe profesionale të cilat do tu mundësojnë fleksibilitet, adaptibilitet dhe mobilitet në kushtet e tregut të ndryshueshëm të fuqisë së krahut të punës dhe në kushte të zhvillimit të intensifikuar tekniko – teknologjik.

Synimet e shkollës në periudhën e ardhme, të përkufizuara si qëllime strategjike dhe zhvillimore janë në drejtim të ofrimit të shërbimeve edukative, arsimimin e kuadrove nga fusha e ekonomisë dhe biznesit, hapjen e perspektivave për arsimim profesional dhe specifik të nxënësve të cilët do të inkuadrohen në ekonomi, ose shkollimin e tyre do ta vazhdojnë në nivele më të larta arsimore. Perspektiva të veçanta mundësohen me ofrimin e shërbimeve edukative për kompanitë, institucionet dhe individët, lidhur me arsimimin permanent të personave të moshuar.

2015

Sot, Shkolla e mesme ekonomike dhe juridike e Qytetit të Shkupit "Arseni Jovkov" po e shënon jubileun e 50 vjetorit të ekzistimit, rritjes dhe zhvillimit të saj. Në të po arsimohen kuadro arsimore në dy drejtime: sekretar afarist dhe teknik i ekonomisë. Procesi mësimorë realizohet në dy ndërrime dhe në gjuhën maqedonase dhe shqipe. SHMQSH "Arseni Jovkov" – Shkup, është njëra prej qendrave më të mëdha rajonale të arsimit të mesëm profesional në R. Maqedonisë. Prej themelimit të saj nga viti 1964 deri në ditët

e sotme, shkolla u shndërrua si një prej shkollave më prestigjioze nga fusha e arsimimit të kuadrove profesionale.

50 vite të ekzistimit dhe mbijetesës, 50 vite të rritjes dhe zhvillimit, 50 vite të traditës dhe afirmimit, shkolla më e vjetër ose më mirë thënë, shkolla e parë (sot qendër shkollore) për shkencat ekonomike dhe juridike. Pesë dekada në hap me ata që janë para ne, me ata që janë me ne dhe me ata që presin të hapërojnë dhe të cilët do ti ndajnë me ne ditët e tyre të arsimit të mesëm.

Veprimtarinë e saj themelore, arsimimin dhe edukimin e kuadrove, shkolla e realizon me më shumë se 165 të punësuar, prej të cilëve 136 janë të përfshirë në procesin arsimorë, kurse pjesën tjetër e përbëjnë ekipi i menaxhimit, shërbimet profesionale dhe personeli teknik – administrues.

I tërë ky kuadër arsimorë është përgjegjës për arsimimin dhe edukimin e 2.222 nxënësve të përcaktuar në 75 paralele (47 me mësim në gjuhën maqedonase dhe 28 me mësim në gjuhën shqipe) edhe atë në një hapësirë prej 7.240 m^2 në ndërtesën e cila gjendet në lagjen e Butelit. Nxënësit profilohen në dy drejtimet arsimore: sekretar afarist dhe teknik i ekonomisë, procesi mësimorë zhvillohet në gjuhën maqedonase dhe në gjuhën shqipe.

Kjo pasqyrë e shkurtër e punës së shkollës është dëshmi për detyrën themelore: edukimin dhe arsimimin e kuadrove tona të reja, të nevojshme për shoqërinë tonë. Kuadrot të cilat ne i arsimojmë dhe do ti arsimojmë, e japin kontributin e tyre për përmbushjen e kërkesave të tregut të punës në Republikën e Maqedonisë.

Të gjitha paralelet, mësimin e vijojnë sipas programeve të arsimit të reformuar. Procesin mësimorë e realizojnë arsimtarë me kualifikime profesionale.

Shkolla është e lokalizuar në Komunën e Butelit, në afërsi të drejtpërdrejtë (200 metra në jug) të nënkalimit që shpie drejtë vendbanimit të Butelit. Ndërtesa shkollore është me vjetërsi mbi 45 vjeçare, por ajo mirëmbahet në mënyrë të vazhdueshme dhe është në gjendje optimale funksionale. Shkolla posedon oborr të mrekullueshëm me sipërfaqe të bukur barishtore, terren për futboll dhe një vend parking të vogël. Secili që dëshiron ta vizitoj shkollën tonë, çdoherë është i mirëseardhur. Qasja deri në shkollë mundësohet me shfrytëzimin e transportit publik të autobusëve me numër 8, 59, 9, 35, 57, 47, 61, 71, 81 ose 19.

Procesi mësimorë në shkollë realizohet në kabinete, por shkolla disponon edhe me bibliotekën shkollore, sallën e edukatës fizike dhe me terren të atletikës. Aftësitë profesionale dhe personale, hapin shumë mundësi për inkuadrim në vendet e punës në firmat private dhe në sektorin publik. Aftësitë ekonomike dhe financiare i kualifikojnë nxënësit që të angazhohen me punë si ndihmës të marketingut dhe në seksionet promovuese. Aftësitë ekonomike dhe organizative i kualifikojnë nxënësit që të angazhohen me punë si ndihmës në lidhje me problemet logjistike, për shembull, për blerje, transport, mirëmbajtje dhe udhëheqjen e magazinave dhe etj. Aftësitë për punë në suaza të administratës, i kualifikojnë nxënësit që të angazhohen me punë në administratën

shtetërore, në institucionet e vetëqeverisjes lokale dhe në administratë si ndihmës.

MISIONI

Implementimi i programeve dhe veglave arsimore për punën me të rinjtë në fushën e ekonomisë dhe drejtësisë, të cilët do të gjenerojnë kuadro me kapacitet të lartë të produktivitetit në profesionin e tyre, dhe gjatë kësaj do të nënkuptojnë bazën nxitëse që të rinjtë arsimin e tyre ta vazhdojnë në institucionet e larta arsimore.

VIZIONI

Vazhdimësia dhe avancimi i denjë i kuadrove të reja, në mënyrën e cila dallohet me integrimin e sfidave globale dhe vlerave esenciale njerëzore.

Ne, besimin që të ndikojmë mbi krijimin e frymës së re etike, e gjenerojmë përmes zbatimit të suksesshëm të çdo ore të vijuar mësimore dhe synimit të fokusuar drejtë ndërtimit personal, profesional dhe vlerave njerëzore si dinjitet, nder dhe zellshmëri.

Së bashku me vlerat dhe dëshirën për mësim, të kuptuar si sfidë e sofistikuar për sukses afatgjatë, ne investojmë në bashkësinë tonë dhe bëjmë hap para në ambientin ku punojmë, krijojmë dhe mësojmë.

„Целиот мој род беше обречен да и служи на Македонија и повеќето од нив загинаа за нејзината слобода. Ако е нужен мојот живот, јас ќе го дадам... Јас не можам да земам сега пушка и да се борам, мојата пушка е перото и јас со него се борам“.

Арсени Јовков

АРСЕНИ ЈОВКОВ (1884-1924)

Идејата за национално ослободување на македонскиот народ, од османлиско ропство, по пат на револуција на сите здружени народни елементи на Македонија, без разлика на нивната верска и национална припадност почнала да зема релативно брз замав во последната деценија од 19. век. Оваа идеја постепено ги зафаќала сите слоеви на македонското општество и во почетокот на 20. век станала вистинска материјална сила која ги поттикнала масите да го кренат Илинденското востание, еден од најкрупните настани во историјата на македонскиот народ.

Ако селанството, како најбројна класа, и граѓанството, како втора по големина класа во тогашното македонско опшество, послужиле како резервоар од каде се црпеле основните кадри за готвеното востание, несразмерно помалкубројната интелегенција, особено учителството послужило како извонредна кохезиона сила што ги поврзувала овие маси внесувајќи во нив револуционерен дух и свест за вооружена борба против османлиската тиранија.

Расветлувајќи го ликот на борецот и творецот Арсени Јовков (1884-1924) пред еден меѓународен аудиториум, веднаш да укажеме на фактот што за една ваква впечатлива фигура зборуваме со добра дистанца од години (131 години од раѓањето,112 години од илинденските настани од 1903 и 91 години од неговата трагична смрт).

Затоа што Македонците во македонска Македонија во текот на овие 70-тина години на слободно рационално разгранување, не стигнале да му се оддолжат со потребно признание и внимание на најавтентичниот литературен глас на Илинден 1903 година.

Арсени Јовков и припаѓа на онаа поголема група или одделена категорија дејци, временски сместени во последните три децении од 19. и првата половина на 20. век.

Затоа во плејадата македонски револуционери, општествени литературни творци и визионери, кои војуваа со перо и со пушка в рака, заслужено место му припаѓа на Арсени Јовков, еден од најмладите раководители на Илинденското востание, вдаховен поет на национално ослободителната борба, уште потемпераментен и бескомпромисен публицист и журналист, омилен народен трибун, соборец, близок пријател на истомисленикот Ѓорче Петров.

За жал, како и многумина други најистакнати синови на нашиот народ, во нашето поблиско

и подалечно револуционерно минато и тој бил убиен во расцутот на творечки сили. Кога ѕверски мачен секнува неговата песна, неговиот полетен и окуражувачки збор, тој одвај имал навршено 40 години. Но, живеејќи и дејствувајќи во еден од преломните периоди од нашиов народ, понесен од нескротливите бранови на народноослободителната борба, која Арсени Јовков со право ја означувал како сенародна револуција, тој израснува во еден од најзначајните претставници на втората генерација македонски револуционери, општественици и творци, кои не само што доследно се придржувале до идеалите на Гоце Делчев, Ѓорче Петров и Јане Сандански, туку ја збогатиле и продлабочиле македонската општествено-политичка мисла и конкретна револуционерна практика.

Арсени Јовков е роден во с. Селце (денес ова село е наполно напуштено од неговите жители, административно се наоѓа во струшка околија – Дримкол, во непосредна близина на новата електроцентрала Глобочица) на 25. март 1884. Тоа е едно од најистурените села во Западна Македонија кое по својата пасивност е познато и како печалбарско село, скриено во раскошните пазуви на планината Стогово, во кое 1875 година се родил и Војдан Чернодрински, основоположникот на македонската драма и театар.

Иако Селце се доскоро немаше пат, неговите жители пату-вале во потрага по заработувачка на сите четри страни во светот, враќајќи се секогаш со нови сознанија, но и со уверување дека на ропството и злостор-ствата еднаш мора да им се стави крај.

Селце постојано било мета на ограбување од страна на разбојничките банди кои овој период, па и пред тоа ја опустошувале цела Западна Македонија.

Затоа селчани морале многу рано да се самоорганизираат и да се бранат и тоа далеку пред да биде основана Внатрешната револуционерна организација, а кога таа веќе била основана, тие масовно се вклучиле во нејзините борбени редови. Арсени Јовков сведочи дека селчани дури и в црква оделе со оружје.

Арсени Јовков потекнува од видна фамилија, неговиот татко Танаско, бил еден од највидните и национално осознани во Селце. Враќајќи се од Српско-турска војна во 1876 година, тој во Селце донел две камбани, кои според Јовков за првпат во неговото село го огласиле новото време. Благодарение на Танаско во Селце било отворено првото световно училиште, а тој заедно со другите селски првенци придонел да биде избркан дебарскиот грчки владика. Уште повидлив бил придонесот на Танаско во

самоорганизирањето на селчани за одбрана од разбојнички банди. Но, заради неговата непокорливост, татко му на Арсени Јовков, не само што ќе биде затворен и измачуван туку и од заседа ќе биде убиен. Неговата маченичка

Арсени Јовков и неговото семејство
Arseni Jovkov dhe familja e tij

смрт не ги обескуражи неговите синови Нико и Арсени. Постариот Нико ќе стане еден од организаторите на револуционерните движења во овој крај (инаку учител во Дебар), но ќе загине во близина на селото Мраморец на 11 август 1903 година, во разгорот на Илинденското востание. Местото на кое останува да почива учителот од Селце, Нико Танасков, душата на малесиските чети, народот во знак на почит го нарекол Ников Гроб. Помладиот син на Танаско Јовков, Арсени се школувал во Селце, Дебар, Битола. Револуционерските вриежи што ја зафаќале цела Македонија ги зафатиле и сите учесници од погорните класови на Битолската гимназија кои се организирале во револуционерен кружок, распределени во групи од 15-20 души, раководени од десетари, со цел подготвени да го дочекаат востанието. Одговорен за една ваква група во 1903 бил седмокласникот од Битолската гимназија Арсени Јовков, кој во тоа време поттикнат од вродениот творечки немир и од општиот револуционерен полет, веќе другарувал со поетскиот збор и ги полнел ученичките тетратки со стихови.

Периодот од 1900-1903 година е период во кој Арсени Јовков ги правел своите први поетски чекори, а сведоштво за неговото творечко созревање е поемата од македонскиот живот „Проклетина“, завршена во 1901 година, а објавена во списанието „Ден“, број 612 од февруари 1905 година во Варна.

Илинденското востание не му ја прекинува оваа поетска треска. Инспириран од животот на својот народ чии страдања и болки уште од најрана младост ширум ги отворил душата и срцето, а потпирајќи се врз неисцрпеното богатство на народната поезија, младиот Јовков ги спојувал во единствена целина

револуционерниот жар и поетската продуховеност. Тоа ќе биде основниот лајт-мотив кој ќе се провлекува низ целото негово поетско творештво, а ќе најде одраз и во неговата журналистичка и публицистичка дејност.

Калејќи се и созревајќи во бурните денови на македонската епопеја во која зел учество како секретар на реонската чета на охридско-малесискиот војвода Тасе Христов, учествувајќи во денонокните натчовечки маршеви и борби со башибозучките орди и многубројниот аскер на Бахтијар-паша, најголемото признание младиот гимназијалец, поет и револуционер ќе го добие со честа што му ја укажува Битолскиот револуционерен комитет, со неговиот соученик Драган Зографов да го нацртаат знамето на Битолскиот востанички округ, знамето кое се веело во оганот на Илинден, синтетизирајќи ги вековните идеали и копнежи на нашиот народ низ лозунгот „Слобода или смрт", кој со своја рака ги испишал Арсени Јовков.

Под ова исто знаме штотуку завршениот гимназијалец на Битолската гимназија и самиот ќе се бори, но иако цврсто ја стегнал пушката не го заборава перото. Уште од првиот момент кога директно од ученичката клупа пристигнува во четата, па сé до последните одблесоци на илинденскиот пожар, тој пишувал стихови чувајќи ги заедно со шифрираните наредби и пораки во кожната секретарска чанта. И успеал да ги зачува, означувајќи на секоја песна каде и кога е напишана. Од овој период ќе бидат зачувани песните: „Ветерот повева", „Исповед", „Комитски сон", „Зимски маченици" и други.

Длабоко впивајќи ги пораките и поуките на Илинден, младиот Јовков, како и многу други преживеани востаници, пред опасностите што ги носела зимата 1903, ја преминал грчката граница.

Во градот Лариса ќе го затворат, а по три месеци кога успева да избега, од Атина со параброд се префрлил во Варна прифатен и помогнат од македонската емиграција која засолниште и извор на егзистенција побарала во овој црноморски град. Доаѓајќи во Бугарија активно учествувал во редовите и акциите на македонската политичка емиграција. Се појавил како автор на поетски книги, журналист и публицист, коментирајќи ги македонските состојби. Тој развивал широка поетска и општествено – политичка активност, а своите творби и погледи ги изнесувал во весникот „Слободен глас" , чиј сопственик бил охриѓанецот Стефан Петков. Преку овој весник Арсени за прв пат влегол во тајните на журналистиката и журналистичкиот занает и ги согледал можностите што му ги давала журналистиката во реализирање на неговите идеи и политички погледи.

Подоцна таа му станува животна определба. Во Варна, иако целосно бил преокупиран со работата во весникот „Слободен глас", Јовков во 1905 година ја напишал првата поема „Јасногрејци", а од рускиот јазик ги преведувал поемите од Бајрон „Чајлд Харолд" 1905 и „Абидонската невеста" 1906 година.

Во 1909 во Варна, по негова иницијатива, каде што била концентрана македонската

емиграција од Западна Македонија, ќе биде основан огранок на Дебарската благотворна дружба Софија, а тој ќе биде назначен за негов претседател. Во исто време повторно по негова иницијатива, дружбата покренала свој орган „Дебарски глас“ во кој Арсени зел видно учество. До неговото префрлање во Софија во првите години по Првата светска војна, Арсени патот го водел низ крвавите распаѓа на Балканските војни и Првата светска војна, но и кон збогатување на неговиот животен и политички развој.

Ставајќи го животот во служба на татковината уште од дете – нејзината судбина станува судбина на Арсени. Во борбата за слобода Арсени Јовков го положил својот живот на едно од најистакнатите места на борбениот фронт – на местото уредник на весникот „Илинден“, орган на старите илинденски борци. Покрај неколкуте споменати стихотворби кои потекнуваат од неговите млади години, по смртта на Јовков, во неговото наследство пронајдени се поемите „Гости“ и „Свети Јован Бигорски“, како и неколку други стихотворби инспирирани од големата Илинденска епопоја додека поемата „Илинден“ и стихотворбите „Разделба“ и „Земја“ тој ги печати во весникот „Илинден“.

Подоцна творечкиот портрет на Јовков се збогатил и со редица јазични, литературно-критички, фолклорни, мемоарски, а особено публицистички статии со кои на голема врата влегол во македонската публицистика. Всушност, оваа негова активност започнала пред тој да се зафати со издавање на весникот „Илинден“.

Арсени Јовков во нашата културна историја допрва го откриваме зашто е редок македонски интелектуалец кој своите духовни сили ги насочил во повеќе области од културата меѓу кои најмногу во журналистиката.

Имено, јавувајќи се како самостојна гранка и медиум низ кој се појавувал бунтовниот дух на Јовков и неговото поколение, особено во првите години од третата деценија на овој век, журналистиката му служела како средство низ кое доаѓале до израз повеќе духовни дејности: неговата поезија, критика, историја и блескавите анализи на настаните од пред и по Илинденското востание, а пред сé статиите за македонското прашање во фаза кога тоа се актуелизира веднаш по Првата светска војна.

Во политичкиот вриеж на македонската емиграција, по Првата светска војна и нејзиното поларизирање на широки демократски струи под влијание на големите социјални пресврти и струи кои веднаш се ставиле во служба на бугарскиот двор и влада и ја продолжиле врховистичката улога во македонското движење, Јовков не само што се наредил во редовите на првите, туку станал и нивен идеолог.

Зафаќајќи се со уредување на весникот „Илинден“, Јовков во неговата програма ги внесува сите прогресивни елементи на борбата на македонскиот народ од минатото, но и оние елементи појави кои биле резултат на историскиот развој на човештвото и неговите нови услови, особено на поделеноста на Македонија на трите соседни држави: Србија,

Грција и Бугарија. Кон оваа насока било упатено цело македонско движење, а Јовков се наоѓал на еден од најважните пунктови во Софија, во леглото на оние струи кои силно влечеле назад или на страна, давајќи им отпор или залагајќи се меѓу емиграцијата во Бугарија да ги сее новите идеи. Јовков не бил комунист, но во рамките на новите демократски идеи и традиции од минатото делувал мошне ангажирано, жртвувајќи го на крајот и својот живот.

Во малото весниче како што почнал весникот „Илинден", подоцна тој се реорганизирал и станал весник кој ги потресувал и владата на Бугарија и десните сили во македонското движење, Арсени Јовков, селски учител, станува журналист од голем калибар кој на дневен ред поставил низа проблеми од комплексната проблематика на македонското прашање. Јовков гледал во журналистиката најсоодветно оружје за продолжување на борбата. Тој во своите статии печатени и објавени во списанието „Илинден" повеќепати го истакнал значењето и улогата на ова „оружје" во рацете на Македонците.

Јовков како уредник и журналист ги редактирал и издавал весниците „Пирин" и „20 Јули" (секогаш кога полицијата ќе го забранела весникот „Илинден" тој всушност се јавувал под ново име). Меѓу другото, за македонската журналистика Арсени Јовков вели:

"Нашите органи се потребни на само за пропаганда за нашето дело, туку тие да бидат и регулатори, воспитувачи, светилници на нашете сопствени души, срца и умови. Дотолку повеќе што македонското дело секој нов ден се сретнува со нови проблеми, дотолку повеќе што тоа навлегло многу повеќе по патот на интернационализмот зашто е носител не само на една револуционерна мисла на договори, интереси и заблуди, но и носител на една идеја за балканска федерација, за едно братство на оние македонски народности што вчера се бореа и кои можеби ќе се борат и денес.

А во таков случај што да се прави?

Крајно време е да ја осознаеме потребата за негово издигање, ширење, усовршување и главно, од едно крајно разграничување на улогите на бугарскиот и македонскиот печат при што за Македонецот, овој последниот треба да биде евангелиско четиво..."

Во емиграцијата која по појавата на весникот „Илинден" најспокојно го спиела својот неразбирлив летаргичен сон, нарекуван од политички бајачки "полна еднодушност" и „сплотеност" одеднаш настапило едно невообичаено раздвижување. Весникот „Илинден" станал духовен водач на македонската емиграција и нејзин миленик. Тој постепено го раширувал своето вијание среде широките народни маси и ги подготвувал да ги отфрлат грешките и заблудите од минатото. Перото на Арсени ги вознемирувало, го поткопувало нивниот престиж, тоа ги демаскирало на жесток начин, а она што било најужасно за нив, дека тие „учените" професори, останувале многу назад засенети, развенчани и политички и журналистички од еден селски даскал кој секој ден станувал сé поголем миленик на масата.

Во овој весник на 17 април,1924 година, Јовков го објавил историскиот Меморандум напишан од него, а издаден од раководството на Илинденската огранизација. Во овој документ на жестока критика се подложува фашистичката диктатура на тогашниот претседател на бугарската влада професор Александар Цанков. Поради овој проглас, се смета дека тој подоцна ќе биде убиен. Злосторството ќе биде извршено во Горна Џумаја (денешен Благоевград) во Пиринска Македонија на 14 септември 1924 година од страна на бандите озлогласениот Ванчо Михајлов, кој им се ставил на располагање на бугарските фашисти.

Арсени Јовков живеел 40 години и останал во сеќавањето како доследен македонски револуционер сврзан морално и доблесно со принципите на Гоцевата плејада заштитници на Македонија: Ѓорче Петров, Димо Хаџи Димов, Јане Сандански, Петар Поп Арсов. Во воведните редакциски статии, во сé друго што го подготвувал за својот весник, тој војувал против шовинизмот и другите посегања на балканските држави по македонската независност, особено на дрската поделба на Македонија. Весникот „Илинден" станал трибина на напредните Македонци во Бугарија. Високата дарба на Арсени како регионален публицист се поврзува со статите: „Битола умира", „Има ли малцинства" и „Илинденското востание во историјата".

Животната врвица на Арсени Јовков која се протега низ четри децении пренапрегнатост и заложби да се фати чекор со времето, да се плива низ матрицата на историските настани и да се остават трајни траги зад себе, осмислена е и низ напорните да се вложи влог и во литературната реч.

Стартот на поезијата кај Јовков се совпаѓа со неговото учество во крвавата револуција и со дефетизмот на еден општонароден пораз.

Иако се смета дека во својата стихотворбата „Мајка Македонија ги советува своите чеда да востанат против тиранијата на Турците" од 1889 година Марко Цепенков го најавил Илинден, во личноста и долото на Арсени Јовков – во песните од 1903 година и романот на стихови „Илинден" го распознаваме најголемиот поетски проект на илинденска тема во македонската литература реализиран токму од Арсени Јовков. Иако поетската творба е пишувана на бугарски јазик, како впрочем и сите негови други поетски и публицистички текстови, таа содржи вкупно стихови, а тематски е сместена во амбиент на родниот крај на авторот китните подрачја на високото Стогово. Во поемата се отсликани трагика и хероизмот на малиот македонски човек, во борбата против турските насилници и колку да е очигледен романтичарски занес на поетот, Илинден го изнесуваат на свои плешки новите Маркокралевци.

Поемата на Јовков завршува со стиховите:

„Жив е, жив е Марко Крале"! Оттука бесмртноста на Марко не е легенда туку жива вистина, бидејќи неговите продолжувачи (следбеници) му ја прелеваат славата низ векови. Затоа со право велиме дека Арсени Јовков е првиот вистински поет на Илинден. Ракописот на епската поема „Илинден" од Арсени Јовков се чува во архивот на МАНУ – Скопје.

Творечкиот портрет на Јовков се дополнува и со неколку мемоарски текстови. Такви се:„Спомен“, „Над Смилево“, „На свештеночинувањето во село Цапари“,

„Ников Гроб“ и„Првите денови на Илинденското востание“.

Арсени Јовков добрата половина на својот живот и ја подарил на Македонија препозната како идеја и идеал, како борба и акција. Незамомчен уште, тој и се оддава на татковината како народослужител и во огнените вирови на Илинден години како 20-годишник, израснува во борец, на одредите на самозаштита, низ ајдутските пазуви на легендарниот Караорман. Татко му и постариот брат ги положуваат животите на Илинден, а тој веднаш по пропаѓањето на Востанието, емигрирал во Бугарија за низ политички и културни акции да го дораскаже илинденското дело, за да биде конечно сопрен од куршумите на пробугарските македонски терористи во крвавите оргии на безумните братоубиства кон средината на септември 1924 година.

Зафатен со секојдневниот рискантен двобој со силите на реакцијата и среде македонската емиграција и бугарската јавност, немилосрдно раз-обличувајќи го традиционалниот и жилав бугарски шовинизам, но и македонскиот врховизам кој се појавува во ново фашизирано руво и ја презел улогата на јуришен одред во служба на бугарската буржоазија и дрвор, Арсени Јовков мечтаел и се борел Македонија да ја види како Република во составот на Балканската федерација, како единствен залог за нејзината иднина. Во името на овие идеали, речиси истовремено како и димо Хаџи Димов, тој порачувал:

„... Земјите што имаат народни манифести како што е Илинден 1903 година, не умираат, тие манифести стојат повисоко од договорите за мир, од политичките шпекулации, од трговија на народи“.

„Народите што го дале Илинден можат да дадат и втор“.

За овие идеали живееше, за овие идеали и загина Арсени Јовков.

Во таа, историски запаметена македонска вартоломејска ноќ, црни силуети на злото олицетворение во касапските специјалисти на Ванчо Михајлов, ѕверски го убиваат најавтентичниот македонски поет на Илинден.

Арсени Јовков е бездруго најизвонредниот, најсугестивниот и најнадаренот поетски глас на масовното посегање кон слободата. За жал, малкумина го знаат како поет. Повеќе е познат како публицист и новинар.

Во родното село на Арсени Јовков помеѓу Караорман и Стогово, денес не пулсира живот. Тоа село, како и многу други во тие западно-македонски краишта, денес е испустено од некој проклетилак, питомо, божја убавина, со многу блиско небо, самува денес среде тоа испустено село една мала плоча врз која се втиснати имињата на двајца наши истакнати литерати: Чернодрински и Јовков. Некаде блиску до ова село, чие име галено зазвучува низ формата на деминутивот Селце, се кријат низ ниската трева остатоци од Виа Игнација, остатоци што селаните од овој крај ги викаат Цеста. А поради некоја потешко објаснива постановка на историската сцена, во непосредна близина на оваа високопланинска населба, пак низ звучен хипокристик, се крие зад името Коџаџик некогашниот Светиград, каде што во далечното минато (14 век) славниот Скендербег го запрел турскиот навал и му нанел пораз на Балабан-паша, за што ни раскажува Глигор Прличев. Во Селце на Војдан Чернодрински и Арсени Јовков, на Воислав Илијашевиќ и на Цвето Мартиновски и на сликарот Божин Барутовски, во оваа убавина на дланка, каде што како што би рекол, Константин Миладинов природата сета своја раскош ја истурила, и на која човечкиот фактор и свртел грб, се раѓа, во годините што следат веднаш по крвавата Брсјачка буна или Охридски заговор, првиот поет на Илинден, за да остане нашата историја како утеха дека и во овие краишта биеле дамарите на животот, дека и тука се ткаела нашата скромна историја.

Весна Стефковска

Кадар од документарниот филм „Македонија“ го прикажува пренесувањето на останките на Гоце Делчев во црквата „Света Недела“
Kuadri i filmit dokumentar “Maqedonia” e shpjegon dërgimin e të mbeturave të Goce Dellçevit në kishën “E Diela e shenjtë”

"I tërë fisi im ishte betuar se do ti shërbej Maqedonisë dhe shumica prej tyre e dhanë jetën për lirinë e saj. Nëse nevojitet edhe jeta ime, unë do ta jap atë...Unë tani nuk mund të marrë pushkën dhe të luftoj, pushka ime është penda dhe unë me te luftoj".

Arseni Jovkov

ARSENI JOVKOV (1884-1924)

Ideja për çlirimin kombëtarë të popullit maqedonas, nga robëria osmane, përmes revolucionit nga të gjitha popujt e bashkuar, që janë elemente përbërëse të Maqedonisë, pa dallim të përkatësisë së tyre fetare dhe kombëtare, ka filluar të marrë një hov relativisht të madh në dekadën e fundit të shekullit XIX. Kjo ide, dalëngadalë do ti përfshij të gjitha shtresat e shoqërisë maqedonase dhe kah fillimi i shekullit XX do të shndërrohet në një fuqi të vërtetë materiale e cila do ti nxisë masat popullore për fillimin e Kryengritjes së Ilindenit, një prej ngjarjeve më të rëndësishme në historinë e popullit maqedonas.

Nëse fshatarësia, si klasë më e madhe shoqërore, dhe klasa qytetare si shtresë e dytë për nga madhësia e shoqërisë së atëhershme maqedonase, kanë shërbyer si rezervuar prej ku janë farkuar kuadrot themelore për përgatitjen e kryengritjes, nga ana tjetër inteligjenca me proporcion më të vogël numerik, në veçanti shtresa e mësuesve, ka shërbyer si një fuqi e madhe kohezive e cila i ka bashkuar këto masa popullore, duke shtuar frymën revolucionare dhe vetëdijen për luftën e armatosur kundër tiranisë osmane.

Duke ndriçuar personalitetin e luftëtarit dhe krijuesit Arseni Jovkov (1884 - 1924), para një auditori ndërkombëtarë, menjëherë do të theksojmë faktin se për një figurë të tillë mbresëlënëse, ne po flasim prej një distance të madhe kohore (131 vite nga lindja, 112 vite nga Kryengritja e Ilindenit e vitit 1903 dhe 91 vite nga vdekja e tij tragjike). Për arsye se maqedonasit në Maqedoninë maqedonase gjatë këtyre 70 viteve të përkufizimeve të lira racionale, nuk kanë arritur që ti kushtojnë vëmendjen dhe meritën e nevojshme, zërit më autentik letrarë të Ilindenit të vitit 1903.

Arseni Jovkov i përket grupit më të madh ose kategorisë më të spikatur të veprimtarëve, të cilët për nga aspekti kohorë i përkasin tre dekadave të fundit të shekullit XIX dhe gjysmës së shekullit XX. Për këtë arse, në plejadën e revolucionarëve maqedonas, krijuesve shoqërorë letrarë dhe vizionarëve, që luftuan me pendë dhe me pushkë në dorë, vendi meritor i takon Arseni Jovkov, njërit prej udhëheqësve më të rinj të Kryengritjes së Ilindenit, poet i frymëzuar i luftës nacional çlirimtare, por nga ana tjetër edhe një publicistë temperament dhe zhurnalist pa kompromise, një tribun i dashur popullorë, bashkëluftëtarë, mik i afërt dhe bashkëmendimtarë i Gjorçe Petrovit.

Për fat të keq, njësoj sikur edhe pjesa më e madhe e djemve më të spikatur të popullit tonë, nga e kaluara e afërt dhe e largët revolucionare, edhe ai do të vritet në moshën e lulëzimit të fuqive krijuese. Në kohën kur me tortura shtazore do të

shuhet kënga e tij, fjala inkurajuese e thurur me entuziazëm, ai porsa ka mbushur 40 vite. Por, duke jetuar dhe vepruar në njërën prej periudhave kalimtare të popullit tonë, i frymëzuar nga valët e pamposhtura të luftës nacional çlirimtare, të cilat Arseni Jovkov me të drejtë do ti quaj si revolucion gjithë popullorë, ai do të zhvillohet si njëri prej përfaqësuesve më të rëndësishëm të gjeneratës së dytë të revolucionarëve dhe krijuesve maqedonas, të cilët jo vetëm që i kanë pasuar idealet e Goce Dellçevit, Gjorçe Petrovit dhe Jane Sandanskit, por edhe e kanë fisnikëruar dhe thelluar mendimin shoqërorë - politik dhe praktikën konkrete revolucionare.

Arseni Jovkov ka lindur në fshatin Sellce (në ditët e sotme ky fshat është braktisur nga banorët e tij, për nga aspekti administrativ fshati ka qenë i pozicionuar në rrethin e Strugës - Drimkoll, në afërsi të elektro centralit të ri Glloboçica) më datën 25 mars të vitit 1884. Ky është njëri prej fshatrave më të largëta të Maqedonisë Perëndimore, i cili për nga pasiviteti i tij ka qenë i njohur edhe si fshat kurbetçarë, i fshehur nën sqetullat e bukura të malit të Stogovës, në këtë fshat në vitin 1875 ka lindur edhe Vojdan Çernodrinski, themelues i teatrit dhe dramës maqedonase.

Edhe pse fshati Sellce, deri para ca kohe nuk kishte rrugë, banorët e këtij fshati kanë udhëtuar në kërkim të fitimit në katër anët e botës, çdo herë duke u rikthyer me njohuri të reja, por edhe me bindje se robërisë dhe krimeve njëherë duhet tu jepet fundi.

Fshati Sellce ka qenë në shënjestër të grabitjeve nga ana e bandave kriminele të cilat në këtë periudhë kohore, por edhe para saj, e kanë shkretuar tërë Maqedoninë Perëndimore.

Për këtë arsye, fshatarët e Sellces, kanë qenë të detyruar që shumë herët të vetë organizohen dhe vetëmbrohen, shumë kohë para themelimit të Organizatës së brendshme revolucionare, dhe në kohën kur kjo organizatë do të themelohet, ata me masovitet do të bashkëngjiten në radhët e saja luftarake.

Arseni Jovkov, dëshmon se fshatarët e Sellces, edhe në kishë kanë shkuar të armatosur. Arseni Jovkov i përket një familjeje të njohur, babai i tij Tanasko, ka qenë njëri prej banorëve më të njohur dhe më të vetëdijesuar për nga aspekti kombëtarë në fshatin Sellce. Ai duke u kthyer nga lufta Serbo - Turke e vitit 1876, në fshatin Sellce ka sjell dy kambana, të cilat sipas Jovkovit për herë të parë në fshatin e tij kanë trumbetuar dhe paralajmëruar kohën e re. Duke i falënderuar Tanaskos, në fshatin Sellce do të hapet edhe shkolla e parë shekullare, kurse ai së bashku me të parët e fshatit kanë kontribuar që të dëbohet peshkopi grek i Dibrës. Edhe më mbresëlënës ka

qenë kontributi i Tanaskos gjatë vetë organizimit të fshatarëve për mbrojtjen nga bandat e hajdutëve. Por për shkak të mos nënshtrimit të tij, babai i Arseni Jovkov, jo vetëm që do të burgoset dhe torturohet, por edhe do të vritet në pritë. Vdekja e tij martire, nuk do ti frikësojë djemtë e tij Nikon dhe Arsenin. Djali më i moshuar Niko, do të bëhet njëri prej organizatorëve të lëvizjeve revolucionare të asaj ane (përndryshe ai ka qenë mësues në Dibër), por ai do të vdes në afërsi të fshatit Mramorec më 11 gusht të vitit 1903, gjatë hovit të Kryengritjes së Ilindenit. Vendin e prehjes së mësuesit nga fshati Sellce, Niko Tanaskov, shpirtit të çetave të malësisë, populli për nderë të tij do ta quaj si Varri i Nikos. Djali më i ri i Tanasko Jovkov, Arseni arsimohet në fshatin Sellce, Dibër dhe në Manastir.

Vala revolucionare që ka përfshirë tërë Maqedoninë, do ti përfshijë edhe të gjithë nxënësit e klasave të larta të Gjimnazit të Manastirit, të cilët janë organizuar në trajtë të qarqeve revolucionare, të shpërndara në grupe prej 15 - 20 vetave, të udhëhequra nga dhjetari, të përgatitur me qëllim të pritjes së kryengritjes. Përgjegjës i një grupi të tillë në vitin 1903 ka qenë nxënësi i klasës së shtatë në Gjimnazin e Manastirit, Arseni Jovkov, i cili në atë kohë ka qenë i nxitur nga vrulli i lindur krijues dhe nga entuziazmi revolucionarë, në këtë kohë ai tani më është njoftuar me shprehjen poetike dhe i ka mbushur fletoret me vargje poetike.

Periudha e viteve 1900 - 1903, është periudhë kohore kur Arseni Jovkov do ti bëjë hapat e para poetike, dhe si dëshmi e pjekurisë së tij krijuese është poema nga jeta maqedonase "Mallkimi", e përfunduar në vitin 1901, e publikuar në revistën "Dita" me numër 612 e muajit shkurt të vitit 1905 në Varna.

Kryengritja e Ilindenit, atij nuk do t'ia ndërpresë ethet poetike. I frymëzuar nga jeta e popullit të tij, vuajtjet dhe dhembjet e të cilit, atij qysh në moshën e mitur gjerë do t'ia hapin zemrën dhe shpirtin, dhe duke u mbështetur në thesarin e pashterur të poezisë popullore, i riu Jovkov do ta bashkoj në një tërësi të vetme, zjarrin revolucionarë dhe frymëzimin poetik. Ky do të jetë lajtmotivi themelorë i cili do të zvarritet në tërë opusin e krijimtarisë së tij poetike, gjithashtu ai do të reflektohet edhe në veprimtarinë e tij zhurnalistike dhe publicistike.

Duke u farkuar dhe pjekur në ditët e stuhishme të epopesë maqedonase, në të cilën ai do të marrë pjesë si sekretar i çetës rajonale të vojvodës së rajonit të Ohrit dhe malësisë, vojvodës Tase Hristov, duke marrë pjesë në marshimet e gjata mbinjerëzore dhe luftës me hordhitë e bashibozukëve dhe me ushtarët e shumtë të Bahtijar pashës, mirënjohjen më të madhe, gjimnazisti, poeti dhe revolucionari i ri do ta fitoj me nderin që i jepet nga Komiteti revolucionarë i Manastirit, që së bashku me shokun e tij të shkollës Dragan Zografov, ta vizatojnë flamurin e Rrethit kryengritës të Manastirit, flamur që ka valuar në zjarrin e Ilindenit, duke i shkrirë në vete idealet shekullore dhe synimet e popullit tonë të përcjellë me moton «Liri ose vdekje», të cilin me dorën e tij do ta shkruaj vetë Arseni Jovkov.

Nën hijen e këtij flamuri, do të luftoj edhe vet gjimnazisti porsa i përfunduar në Gjimnazin e Manastirit, por edhe përskaj faktit se ai fuqishëm do të grabis pushkën në dorë, ai prapëseprapë nuk e harron pendën. Qysh prej çastit të parë kur prej

bankave shkollore do të arrij në radhët e çetës, dhe deri në shkëndijat e fundit të zjarrit të Kryengritjes së Ilindenit, ai do ti thur vargjet që do ti ruaj së bashku me urdhrat dhe porositë e shifruara në çantën sekretariate të lëkurës. Kështu ai me sukses do ti ruaj, duke shënuar çdo poezi ku dhe kur është e shkruar. Prej kësaj periudhe kohore do të ruhen poezitë: "Era fryn", "Rrëfimi", "Ëndrra e komitëve", "Martirët e dimrit" dhe të tjera.

Duke i shkrirë thellë në zemër porositë dhe mësimet e Kryengritjes së Ilindenit, i riu Jovkov, si dhe shumë kryengritës të tjerë që mbijetuan kryengritjen, para rreziqeve që me vete i ka sjell dimri i vitit 1903, do ta kaloj kufirin me Greqinë.

Në qytetin Llarisa ai do të burgoset dhe pas tre muajve kur me sukses do arratiset nga burgu, nga Athina me anije do të transferohet në Varna, ku do të pranohet dhe ndihmohet nga emigracioni maqedonas, i cila në atë kohë ishte strehuar në këtë qytezë të detit të zi. Gjatë arritjes në Bullgari, ai në mënyrë aktive do të marrë pjesë në radhët dhe aksionet e emigracionit politik maqedonas. Këtu do të prezantohet si autorë i librave poetike, zhurnalist dhe publicist, duke i komentuar gjendjet në Maqedoni. Ai ka zhvilluar një aktivitet të gjerë poetik dhe shoqërorë - politik, kurse punimet dhe qëndrimet e veta do ti shtroj në gazetën "Zëri i lirë", pronarë i së cilës ka qenë Stefan Petkov nga Ohri. Përmes kësaj gazete, Arseni për herë të parë do të depërtoj në sekretet e zhurnalistikës dhe do ti shqyrtoj mundësitë që i ofron zhurnalistika gjatë realizimit të ideve dhe qëndrimeve të tija politike. Më vonë, ky profesion atij do ti mbetet si përcaktim jetësorë.

Në Varna, edhe pse tërësisht ka qenë i preokupuar me punën në gazetën "Zëri i lirë", Jovkov në vitin 1905 e ka shkruar poemën e parë "Qartngrohësit", kurse prej gjuhës ruse ai do ti përkthej poemat e Bajronit "Çajlld Harlld" në vitin 1905 dhe "Nusja e Abidonit" në vitin 1906.

Në vitin 1909 në Varna, në iniciativë të tij, në vendim ku ka qenë i fokusuar emigracioni maqedonas nga Maqedonia Perëndimore, do të themelohet dega e shoqatës bamirëse nga Dibra "Sofja", dhe ai do të emërohet si kryetarë i saj. Në të njëjtën kohë, sërish në iniciativë të tij, shoqata do të themeloj organin e saj "Zëri i Dibrës" në të cilin Arseni do të marrë pjesë në masë të konsiderueshme. Deri në kohën e transferimit në Sofje, në vitet e para të Luftës së Parë Botërore, Arsenin rruga jetësore do të shpij përmes ndodhive të përgjakshme të Luftërave Ballkanike dhe Luftës së Parë Botërore, por edhe drejtë fisnikërimit të jetësorë dhe politikë.

Duke vënë jetën e tij në shërbim të mëmëdheut, qysh prej fëmijërisë - fati i mëmëdheut do të bëhet edhe fat i Arsenit. Në luftën për liri, Arseni Jovkov do ta flijoj jetën e tij në njërin prej vendeve më të spikatura të frontit luftarak - në vendin e redaktorit të gazetës "Ilinden", organ i luftëtarëve të vjetër të Ilindenit. Përskaj disa përmbledhjeve të lartpërmendura të poezive, të cilat datojnë prej viteve të rinisë, pas vdekjes së Jovkovit, në trashëgimin e tij janë gjetur edhe poemat "Mysafirët" dhe "Shën Jovan Bigorski" si dhe disa poezi të frymëzuara nga Epopeja e madhe e Ilindenit, gjithashtu edhe poema "Ilinden" dhe poezitë "Ndarja" dhe "Toka" të cilat i ka botuar në gazetën "Ilinden".

Më vonë, portreti poetik i Jovkovit do të pasurohet me një numër të madh të artikujve gjuhësore, kritike - letrare, folklorike, memoare dhe në veçanti artikujve publicistike, me të cilat ai do të hyjë përmes dyerve të mëdha në publicistikën maqedonase. Në fakt, ky aktivitet i tij kishte filluar para se të merrej me botimin e gazetës "Ilinden".

Arseni Jovkov, në historinë tonë kulturore, po zbulohet tani, në kohët e sotme, për arsye se kemi të bëjmë me një intelektual të rrallë maqedonas i cili fuqitë e veta shpirtërore i ka fokusuar në më shumë fusha kulturore, në mesin e të cilave më shumë në zhurnalistikë. Në këtë drejtim, zhurnalistika duke u shfaqur si degë e pavarur dhe si medium përmes të cilit është manifestuar shpirti rebel i Jovkovit dhe i pasardhësve të tij, në veçanti gjatë viteve të para të dekadës së tretë të këtij shekulli, zhurnalistika atij do ti shërbej si mjet përmes të cilit do të vijnë në shprehje më shumë veprimtari shpirtërore: poezia e tij, kritika, historia dhe analizat e shkëlqyera të ngjarjeve para dhe pas Kryengritjes së Ilindenit, por para se gjithash artikujt që kishin të bëjnë me çështjen maqedonase, në fazën kur kjo çështje ishte e aktualizuar menjëherë pas Luftës së Parë Botërore.

Në katrahurat politike të emigracionit maqedonas, pas Luftës së Parë Botërore dhe pas polarizimit të saj në rrymat e gjera demokratike, nën ndikimin e ndodhive të mëdha sociale dhe rrymave të cilat menjëherë janë vënë nën shërbimin e oborrit dhe qeverisë bullgare, të cilat e kanë vazhduar rolin e "vërhovistëve" në radhët e lëvizjes maqedonase, Jovkov jo vetëm që do të radhitet në mesin e të parëve, por ka qenë edhe ideologu i tyre.

Duke ushtruar detyrën e redaktorit të gazetës "Ilinden", Jovkov në programin e tij do ti regjistroj

Селото Селце родниот крај на Арсени Јовков
Fshati Sellce vendlindja e Arseni Jovkovit

të gjitha elementet progresive të luftës së popullit maqedonas, nga e kaluara por edhe ato elemente dhe dukuri që kanë qenë rezultat i zhvillimit historik të njerëzimit dhe kushteve moderne, në veçanti ndarjen e Maqedonisë në mes tre shteteve fqinje: Serbisë, Greqisë dhe Bullgarisë. Në këtë drejtim ka qenë e fokusuar e tërë lëvizja maqedonase, kurse Jovkov ka qenë i pozicionuar në njërin prej punkteve më të rëndësishme në Sofje, në çerdhen e atyre rrymave të cilat fuqishëm anonin prapa ose anash, duke rezistuar ose duke u orvatur në mesin e emigracionit në Bullgari, me qëllim të mbjell idetë e reja.

Jovkov nuk ka qenë komunist, por në suaza të ideve të reja demokratike dhe traditave nga e kaluara, ai ka vepruar me angazhime të mëdha, në fund duke e sakrifikuar edhe jetën e tij. Gazetën e vogël, njësoj sikur që kishte filluar edhe me gazetën "Ilinden", më vonë ai do ta riorganizoj në një gazetë që do ta shkund qeverinë e Bullgarisë dhe fuqitë djathtiste në radhët e lëvizjes maqedonase, Arseni Jovkov, mësues fshati, bëhet zhurnalist i kalibrit të madh, i cili në rend të ditës do të shtroj një sërë problemesh të natyrës së ndërlikuar që kishin të bëjnë me çështjen maqedonase. Jovkov, zhurnalistikën e ka kuptuar si armë më përkatëse për vazhdimin e luftës kombëtare. Ai me artikujt e tij të botuara në revistën "Ilinden", shumë herë e ka theksuar rëndësinë dhe rolin e kësaj "arme" në duart e maqedonasve.

Jovkov, si redaktor dhe zhurnalist i ka redaktuar dhe botuar gazetat "Pirin" dhe "20 korriku" (çdo herë kur policia e ka ndaluar gazetën "Ilinden" ajo është botuar me emër tjetër të ri). Mes tjerave, për zhurnalistikën maqedonase, Arseni Jovkov thotë:

"Organet tona janë të nevojshme, jo vetëm për propagandën e veprave tona. Por ato duhet të jenë edhe rregullues, edukues, kandila të shpirtrave, zemrave dhe mendjeve tona.

Edhe më shumë për faktin se vepra maqedonase, për çdo ditë po ballafaqohet me probleme të reja, edhe për shkak të faktit se ajo ka depërtuar më thellë në rrugën drejtë internacionalizmit, për arsye se është bartës jo vetëm i një mendimi revolucionar të marrëveshjeve, interesave dhe *hutive, por edhe bartës i një ideje për federatën ballkanike, për një vëllazëri të atyre kombësive maqedonase të cilat dje luftonin dhe të cilët do të luftojnë edhe sot.*

Dhe në rast të tillë, çfarë duhet të bëjmë?

Është kohë e fundit që të zbulojmë nevojën për ngritjen e *saj, zgjerimin, përsosjen dhe ajo kryesorja, përcaktimi final të roleve të shtypit bullgar dhe shtypit maqedonas, dhe gjatë kësaj për maqedonasit, ky i fundit duhet të jetë mësim ungjilli ...."*

Emigracionit, i cili para shfaqjes së gazetës "Ilinden", ishte në gjumin e thellë dhe të rehatshëm të ëndrrës së letargjisë së pakuptimtë, e cila prej fallxhorëve politik emërohej si "njëmendësi e plotë" dhe "bashkim", përnjëherë ka kaluar në një lëvizje të pazakontë. Gazeta "Ilinden" është shndërruar në një udhëheqës shpirtërorë të emigracionit maqedonas dhe i adhuruar i saj. Gazeta dalëngadalë ka përhapur ndikimin e saj në masat e gjera popullore dhe gjatë kësaj i ka përgatitur që ti refuzojnë gabimet dhe mashtrimet nga e kaluara. Penda e Arseni Jovkovit i ka shqetësuar dhe e ka

gërryer prestigjin e tyre, i ka demaskuar në mënyrë të ashpër, dhe ajo që ka qenë më e tmerrshme për të njëjtit, është fakti se ata profesorë "të famshëm" kanë mbetur shumë prapa nën hije, pa kurorat politike dhe zhurnalistike, prej një mësuesi nga fshati, i cili për çdo ditë i ka fituar simpatitë e masave popullore.

Në këtë gazetë, më 17 prill të vitit 1924, Jovkov do ta shpall Memorandumin historik, të përpiluar nga ana e tij dhe të botuar nga udhëheqësia e Organizatës së Ilindenit. Në këtë dokument, me kritikë të ashpër do të sulmohet diktatura fashiste e kryetarit të asaj kohe të qeverisë bullgare, profesor Aleksandar Cankov. Për shkak të kësaj shpalljeje, mendohet se më vonë ai do të vritet. Krimi do të realizohet në Gorna Xhumaja (Bllagoevgradi i sotëm) në Maqedoninë e Pirinit më 14 shtator të vitit 1924, nga ana e bandave të Vanço Mihajllovit, i cili ka qenë në shërbim të fashistëve bullgar.

Arseni Jovkov ka jetuar 40 vite dhe ka mbetur në kujtime si revolucionarë i denjë maqedonas, i cili ka jetuar dhe vepruar në pajtim me parimet e virtytshme dhe morale të plejadës së Goce Dellçevit, plejada e mbrojtësve të Maqedonisë: Gjorçe Petrov, Dimo Haxhi Dimov, Jane Sandanski, Petar Pop Arsov. Në artikujt hyrëse të redaksisë, dhe në të gjitha përgatitjet për gazetën e tij, ai ka luftuar kundër shovinizmit dhe tentativave të ngjashme të shteteve ballkanike që preknin pavarësinë e Maqedonisë, e në veçanti ndarjen e paskrupullt të Maqedonisë.

Gazeta "Ilinden" ka qenë tribuna e maqedonasve të përparuar në Bullgari. Talenti i lartë i Arseni Jovkov, si publicist rajonal dëshmohet me artikujt: "Manastiri po vdes", "A ekzistojnë pakicat" dhe "Kryengritja e Ilindenit në histori". Vija jetësore e Arseni Jovkov e cila zhvillohet në katër dekada të përpjekjeve të mëdha që të kapet hapi i kohës, të depërtohet nëpër skemën e ngjarjeve historike dhe të lënit gjurmë të përhershme prapa vetes, do të kuptimësohet edhe përmes orvatjeve që të investohet edhe në fjalën letrare.

Fillet e poezisë së Jovkovit përputhen me pjesëmarrjen e tij në revolucionin e përgjakur dhe me defetizimin e një dështimi gjithë popullorë. Edhe pse konsiderohet se me përmbledhjen e tij të poezive «Nëna Maqedoni i këshillon fëmijët e saj që të zgjohen kundër tiranisë së turqve» të vitit 1889, Marko Cepenkov e ka paralajmëruar Kryengritjen e Ilindenit, në personalitetin dhe veprën e Arseni Jovkov - në poezitë e vitit 1903 dhe në romanin në vargje "Ilinden" mund të dallohet projekti më i madh poetik në temën e Ilindenit në saje të letërsisë maqedonase, të realizuar saktë nga Arseni Jovkov. Edhe pse krijimtaria poetike është shkruar në gjuhën bullgare, njësoj sikur edhe të gjitha tekstet tjera poetike dhe publicistike, ajo në përgjithësi është thurur në vargje, të cilat për nga aspekti tematik përkunden në ambientin e vendlindjes së autorit, në viset e lulëzuara të Stogovës. Në poemën janë të pasqyruara tragjedia dhe heroizmi i njeriut të zakonshëm nga Maqedonia, në luftën kundër okupatorit turk, dhe sado që të jetë i pranishëm entuziazmi romantik i poetit, Ilindenin mbi supet e tyre e bartin Mbretërit Marko të rinj.

Poema e Jovkovit përfundon me vargjet:

„I gjallë, i gjallë është Mbreti Marko"! Prej këtu, pavdekshmëria e Markos nuk është legjendë por një e vërtetë e gjallë, meqenëse pasuesit e tij po e përhapin dhe trashëgojnë lavdinë e tij përgjatë shekujve. Për këtë arsye, me të drejtë sajohet konstatimi se Arseni Jovkov është poeti i parë i vërtetë i Ilindenit. Dorëshkrimet e poemës epike "Ilindeni" të Arseni Jovkov, ruhen në arkivin e ASHAM - Shkup.

Portreti i krijimtarisë së Arseni Jovkov, plotësohet edhe me disa tekste të memoareve. Të tilla janë: "Kujtimi", "Mbi Smilevë", "Gjatë emërimit të priftërinjve në fshatin Capar", "Varri i Nikos" dhe "Ditët e para të Kryengritjes së Ilindenit".

Arseni Jovkov, gjysmën e jetës, rininë ia ka kushtuar Maqedonisë, gjysma e njohur si ide dhe ideal, si luftë dhe aksion. I pa heshtur, ai i dorëzohet mëmëdheut si shërbëtorë i popullit edhe në dredhat e zjarrta të Ilindenit, në moshën 20 vjeçare ai do të radhitet në aradhet e vetëmbrojtjes, i strukur në sqetullat e hajdutëve të Karaormanit legjendarë. Babai dhe vëllai më i vjetër i tij do ti flijojnë jetët në Ilinden, kurse vet ai menjëherë pas shuarjes së Kryengritjes do të imigroj në Bullgari, dhe përmes një sërë të aksioneve politike dhe kulturore të përfundoj rrëfimin e veprës së Ilindenit, që së fundi të pengohet me plumbat e terroristëve maqedonas pro bullgar, gjatë orgjive të përgjakura dhe vëllavrasjeve të çmendura që u zhvilluan kah mesi i muajit shtator të vitit 1924.

I zënë me dyluftimet e rrezikshme që për çdo ditë zhvilloheshin me fuqitë e redaksisë dhe në mes emigracionit maqedonas dhe opinionit bullgar, duke ndriçuar pa mëshirë shovinizmin tradicional bullgar, por edhe "vrhovizmin" maqedonas i cili shfaqej me rroba të reja të fashizmit, që do të marrin rolin e aradheve sulmuese në shërbim të borgjezisë dhe oborrit bullgar, Arseni Jovkov ka

Ѓорче Петров, Арсени Јовков и Георги Поп Христов
Gjorçe Petrovi, Arseni Jovkovi dhe Georgi Pop Hristovi.

ëndërruar dhe ka luftuar që Maqedoninë ta shoh si Republikë në përbërjen e Federatës Ballkanike, si garanci e vetme për ardhmërinë e saj. Në emër të këtyre idealeve, pothuajse në të njëjtën kohë sikur edhe Dimo Haxhi Dimov, ai ka porositur:

„... Shtetet që posedojnë manifeste popullore siç është Ilindeni i vitit 1903, nuk vdesin, këto manifeste qëndrojnë më lartë se marrëveshjet paqësore, më lartë se spekulimet politike, më lartë se tregtitë e popujve".

„Popujt që kanë dhënë Ilindenin, mund ta përsëritin atë".

Për këto ideale jetoi, për këto ideale edhe vdiq Arseni Jovkov.

Në atë natë historike, natë të Bartolomeut maqedonas, siluetat e zeza të së keqes, shëmbëlltyrë e specialistëve të Vanço Mihajllovit, në mënyrë shtazore do ta vrasin poetin më autentik të Ilindenit.

Arseni Jovkov, pa mëdyshje është zëri më i mrekullueshëm, më i talentuar dhe zëri më sugjerues poetik i synimeve drejtë lirisë. Për fat të keq, pakica e njohin atë si poet. Ai më shumë njihet si publicist dhe gazetarë.

Në fshatin e lindjes së Arseni Jovkov, fshatin që shtrihet në mes Karaormanit dhe Stogovës, sot nuk pulson jeta. Ky fshat, si edhe shumë fshatra të tjerë në këto vise të Maqedonisë perëndimore, sot është i shkretuar prej ndonjë mallkimi, por në të gjendet e vetmuar një pllakë të vogël, një bukuri hyjnore, afër qiellit të çiltër, pllakë mbi të cilën janë shkruar emrat e dy letrarëve tanë të spikatur: Çernodrinski dhe Jovkov. Diku afër këtij fshati, emri i të cilit tingëllon përmes formës së diminutivit Sellce, nën barin e ulët fshihen mbeturinat e Vija Ignacia, mbeturina të cilat fshatarët e këtyre viseve i quajnë si Cesta. Dhe për shkak të një teze që vështirë mund të sqarohet në skenën historike, në afërsi të këtij vendbanimi në viset e larta malore, përmes hipokristikut të zëshëm, prapa emrit Koxhixhik fshihet Svetigradi i dikurshëm, ku në të kaluarën e largët (shekulli XIV), Skënderbeu i famshëm ka ndaluar sulmin e turqve duke e mposhtur Ballaban pashën, ngjarje të cilën e rrëfen edhe Gligor Përliçev. Në Sellcen e Vojdan Çernodrinskit dhe të Arseni Jovkovit, të Voisllav Ilijasheviqit, të Sveto Martinovskit dhe të piktorit Bozhin Barutovski, në këtë bukuri në pëllëmbën hyjnore, në të cilën sikur që thoshte Konstatin Milladinov, natyra gjithë bukurinë e saj e ka derdhur, dhe së cilës faktori njeri ia ka kthyer shpinën, në vitet që pasojnë menjëherë pas Kryengritjes së përgjakshme të Bërsjakut ose Komplotit të Ohrit, do të lind poeti i parë i Ilindenit, që të mbetet si ngushëllim në historinë tonë fakti se edhe në këto vise kanë pulsuar damarët e jetës, se edhe këtu është thurur historia jonë modeste.

Vesna Stefkovska

УСАИД обуки

Trajnime USAID

Ораторство / Oratoria

Актив по англиски јазик /
Aktivi për gjuhë angleze

Меѓународни активности / Aktivitete ndërkombëtare

Литературни дружења /Shoqërime letrare

Училишни компании / Kompani shkollore

MAK TRAVEL AGENCY
19 10:33

BEAUTY
CORPORATION

A.J. CORPORATION
Skopje - Macedonia
Corporation

Enter the world of

ECO COMPA

A.J. Corporation

A.J. CORPORATION
MACEDONIA
A.J.Corporation

Мултиетнички проекти / Projekte multi etnike

СУГС„АРСЕНИ ЈОВКОВ"

USAID

UNITED WE STAND,
DIVIDED WE FALL!

Вечер на македонскиот јазик / Mbrëmja e gjuhës maqedonase

Драмска секција / Seksioni i dramës

EENEDHONE

9MAJ

9MAJ

Медиумски гостувања / Prezantime në mediume

Ние сме најдобри / Ne jemi më të mirët

Спорт и спортски активности / Sport dhe aktivitete sportive

Матурски квадрил / Kadrili i maturës

Училишни проекти / Projektet e shkollës

СУГС „АРСЕНИ ЈОВКОВ"

Хуманитарни активности / Aktivitete humanitare

Проекти со локалната заедница / Projekte me bashkësinë lokale

Екскурзии / Ekskursione

TRAVEL AGENCY